

ZAŁOŻENIA DO PROJEKTU BUDŻETU M.ST. WARSZAWY NA ROK 2019

**ZAŁOŻENIA
DO PROJEKTU BUDŻETU
MIASTA STOŁECZNEGO WARSZAWY
NA ROK 2019**

1. WSTĘP	5
2. ZAŁOŻENIA OGÓLNE	6
3. AKTUALNY STAN FINANSÓW M.ST. WARSZAWY	7
3.1. Realizacja budżetu m.st. Warszawy za 2017 r.	7
3.2. Wykonanie budżetu m.st. Warszawy na koniec maja 2018 r. oraz perspektywy jego realizacji.	7
3.3. Ocena budżetu przez organy nadzoru i agencje ratingowe	8
4. PERSPEKTYWA FINANSOWA DLA M. ST. WARSZAWY NA ROK 2019 I NA LATA NASTĘPNE.	10
4.1. Perspektywa makroekonomiczna	10
4.2. Główne kierunki działania m.st. Warszawy na tle uwarunkowań finansowych i formalno-prawnych.	12
4.3. Kształtowanie budżetu w ramach możliwości finansowych określonych w WPF m.st. Warszawy	15
4.3.1. Założenia dotyczące dochodów budżetowych	15
4.3.1.1. Dochody bieżące.	16
4.3.1.2. Dochody majątkowe	21
4.3.2. Główne kierunki w zakresie wydatków budżetowych.	24
4.3.2.1. Realizacja programu rozwoju	24
4.3.2.2. Wsparcie wydatków bieżących nowymi instrumentami	25
4.3.2.3. Realizacja zadań w oparciu o dofinansowanie unijne	28
4.4. Ryzyka dotyczące realizacji zadań w 2019 r. i w latach następnych.	31
4.4.1. Ryzyko nieplanowanych wypłat budżetowych z tytułu odszkodowań.	31
4.4.1.1. Odszkodowania repriwatyzacyjne z Dekretu Bieruta.	31
4.4.1.2. Odszkodowania z pozostałych tytułów	32
4.4.2. Wpłata na zwiększenie części równoważącej subwencji ogólnej (janosikowe)	33
4.4.3. Dochody i wydatki związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych	33
4.5. Planowane działania racjonalizujące koszty i wydatki	34
5. ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE KIERUNKÓW WYDATKÓW BUDŻETOWYCH M.ST. WARSZAWY NA 2019	36
5.1. Bieżąca działalność Miasta	36
5.1.1. Drogownictwo i komunikacja.	36
5.1.2. Gospodarka mieszkaniowa.	37
5.1.3. Oświata i edukacja.	38
5.1.4. Bezpieczeństwo	43
5.1.5. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	44
5.1.6. Kultura fizyczna i sport.	48
5.1.7. Opieka społeczna.	49
5.1.8. Ochrona zdrowia	57

5.1.9. Obsługa długu	59
5.1.10. Wydatki dzielnic.	59
5.2. Wydatki majątkowe	60
5.2.1. Transport i komunikacja	60
5.2.2. Ład przestrzenny i gospodarka nieruchomościami	61
5.2.3. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	62
5.2.4. Bezpieczeństwo i porządek publiczny.	63
5.2.5. Edukacja	63
5.2.6. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	64
5.2.7. Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego	65
5.2.8. Rekreacja i sport	66
5.2.9. Zarządzanie strukturami samorządowymi.	66
6. ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE WYNIKU BUDŻETOWEGO I POZIOMU ZADŁUŻENIA MIASTA	67

1. WSTĘP

Tryb prac nad projektem budżetu m.st. Warszawy w ramach przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.) reguluje uchwała Rady m.st. Warszawy Nr LXXXI/2334/2010 z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej m.st. Warszawy, procedury uchwalania budżetu m.st. Warszawy oraz rodzaju i szczegółowości materiałów informacyjnych towarzyszących projektowi budżetu oraz ustalenia zakresu i formy informacji o przebiegu wykonania budżetu m.st. Warszawy za I półrocze roku budżetowego. Zgodnie z załącznikiem nr 1 do ww. uchwały Prezydent m.st. Warszawy w terminie do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok budżetowy jest zobowiązany do opracowania i przekazania Radzie m.st. Warszawy założeń do projektu budżetu m.st. Warszawy.

Założenia do projektu budżetu m. st. Warszawy na rok 2019 zostały opracowane w oparciu o obowiązujące przepisy prawa i akty wewnętrzne, w tym w szczególności:

- ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 15 marca 2002 roku o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. z 2015 r., poz. 1438 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1453 z późn. zm.),
- statut Miasta Stołecznego Warszawy przyjęty uchwałą Rady m.st. Warszawy nr XXII/743/2008 z dnia 10 stycznia 2008 r. – Uchwała Nr XII/223/2015 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 28 maja 2015 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie uchwalenia Statutu miasta stołecznego Warszawy,
- uchwałę Rady Miasta Stołecznego Warszawy nr XLVII/1422/2008 z 18 grudnia 2008 r. w sprawie przekazania dzielnicom m.st. Warszawy do wykonywania niektórych zadań i kompetencji m.st. Warszawy po zmianach wprowadzonych w drodze uchwał Rady nr XCIII/2729/2010 z 21 października 2010 r. i nr XCIV/2407/2014 z 6 listopada 2014 r.,
- uchwałę Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 14 grudnia 2017 r., nr LIX/1539/2017 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej m.st. Warszawy na lata 2018-2045,
- uchwałę Rady m.st. Warszawy Nr LXVI/1800/2018 z dnia 10 maja 2018 r. w sprawie przyjęcia strategii rozwoju m.st. Warszawy do 2030 r.,
- inne dokumenty strategiczne m.st. Warszawy.

Projekt budżetu m.st. Warszawy na 2019 r. będzie tworzony w oparciu o projekt Wieloletniej Prognozy Finansowej edycji 2019 r. określającej możliwości budżetowe m.st. Warszawy w perspektywie krótko- i długoterminowej.

2. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Podstawą konstrukcji projektu budżetu m. st. Warszawy na 2019 rok będą:

- aktualne przepisy prawne, w tym w szczególności ustawa o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.),
- projekt Wieloletniej Prognozy Finansowej m.st. Warszawy edycji 2019,
- dane z bieżącego monitoringu sytuacji finansowej Miasta,
- informacje o przewidywanych przez Ministerstwo Finansów kierunkach rozwoju sytuacji gospodarczej w kraju oraz prognozowanych parametrach makroekonomicznych przedstawione w:
 - zaktualizowanym Wieloletnim Planie Finansowym Państwa na lata 2018-2021 i w stanowiącym jego część Programie Konwergencji. Aktualizacja 2018 r. przyjętych przez Radę Ministrów 24 kwietnia 2018 r. i będących podstawą przygotowania projektu ustawy budżetowej państwa na 2019 r.,
 - założeniach do projektu budżetu państwa na 2019 r.,
 - wytycznych dotyczących założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego. Aktualizacja – październik 2017 r.,
- dane o środkach z Unii Europejskiej w ramach okresu programowania UE na lata 2014-2020.

3. AKTUALNY STAN FINANSÓW M.ST. WARSZAWY

3.1. Realizacja budżetu m.st. Warszawy za 2017 r.

Rok 2017 zakończył się wypracowaniem nadwyżki budżetowej w wysokości 205 mln zł rozumianej jako różnica między zrealizowanymi dochodami w wysokości 15.477 mln zł, a poniesionymi wydatkami w kwocie 15.272 mln zł. Dodatni wynik budżetu ukształtował się pod wpływem wyższych od planowanych dochodów własnych Miasta, w tym w szczególności z podatku od czynności cywilno-prawnych jak też z udziału w podatkach dochodowych budżetu państwa, tj. z PIT i z CIT oraz niższego od założonego w planie wykonania wydatków, zwłaszcza bieżących, m.in. jako skutek stosowania przez dysponentów środków zasady racjonalnego gospodarowania środkami w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem warunku uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów przy braku konieczności rozdysponowania wszystkich rezerw budżetowych.

Wynik budżetu operacyjnego liczony jako różnica między dochodami i wydatkami bieżącymi był dodatni i **wyniósł 1.564 mln zł**.

Środki z nadwyżki budżetowej za 2017 r. stanowią obecnie źródło finansowania zadań uwzględnionych w ramach WPF-u na lata 2018-2045, w tym planu wydatków majątkowych Miasta.

Stan zadłużenia Miasta na koniec 2017 r. obniżono o 551 mln zł – w stosunku do odnotowanego na koniec 2016 r. – i wyniósł 5.126 mln zł. W relacji do dochodów ogółem stanowił 33,12% wobec wskaźnika 38,59% na koniec 2016 r.

Indywidualny wskaźnik obsługi zadłużenia dla Warszawy w relacji do dochodów liczony zgodnie z algorytmem określonym w art. 243 ustawy o finansach publicznych wyniósł na koniec 2017 r. – po uwzględnieniu wyłączeń – 4,62% – wobec limitu spłat na poziomie – 11,51%.

3.2. Wykonanie budżetu m.st. Warszawy na koniec maja 2018 r. oraz perspektywy jego realizacji.

Planowane na 2018 r. dochody budżetowe w kwocie 16.012 mln zł zostały zrealizowane w okresie styczeń-maj br. w kwocie blisko 7.210 mln zł, co stanowi 45% planu rocznego.

Na planowane w skali roku dochody bieżące w kwocie **15.283 mln zł** w ciągu 5 miesięcy br. uzyskano **7.029 mln zł**, co stanowiło 46 % planu.

W zakresie **dochodów majątkowych realizacja** w okresie 5 miesięcy br. wyniosła **180 mln zł** wobec planu rocznego **729 mln zł** i stanowi 24,7% planu.

Ocenia się, iż **nie występują zagrożenia dotyczące realizacji planu w zakresie głównych źródeł dochodów bieżących budżetu** takich jak np. dochody z udziału w PIT, w CIT, z podatku PCC, czy finansowania projektów ze środków z UE.

Dostrzega się symptomy zagrożeń dla realizacji planu dochodów majątkowych, głównie w zakresie dochodów ze sprzedaży majątku (dotyczy nieruchomości gruntowych niezabudowanych i zabudowanych).

Uchwałą Rady m.st. Warszawy Nr LXIX/1895/2018 z dnia 14 czerwca br. dokonano korekty budżetu m.st. Warszawy na 2018 r.

W wyniku wprowadzonych zmian **dochody budżetowe zwiększono do kwoty 16.047 mln zł**, natomiast **plan wydatków budżetowych zmniejszono do kwoty 17.985 mln zł** przede wszystkim w związku z uwzględnieniem zwrotów podatku VAT w ramach rozliczenia tego podatku od wydatków inwestycyjnych 2018 r., jak też na skutek weryfikacji harmonogramów rzeczowo-finansowych realizacji zadań majątkowych w ramach programu inwestycyjnego Miasta realizowanego w oparciu o WPE.

Zakłada się, że **na koniec 2018 r. deficyt budżetu** jako różnica między ww. wielkościami dochodów i wydatków budżetu będzie **nie większy niż 1.938 mln zł** i zostanie w całości sfinansowany środkami własnymi pochodzącymi z rozliczeń z lat ubiegłych.

Zadłużenie Miasta na koniec 2018 r. nie przekroczy 4.569 mln zł, co oznacza obniżenie o 557 mln zł wobec stanu na koniec 2017 r. W konsekwencji wskaźnik obsługi długu w relacji do dochodów zmniejszy się blisko 28,47%.

W efekcie planowany w 2018 r. indywidualny wskaźnik obsługi zadłużenia obliczony zgodnie z zasadami określonymi w art. 243 ustawy o finansach publicznych, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, wyniesie 4,91% wobec limitu 11,76%.

3.3. Ocena budżetu przez organy nadzoru i agencje ratingowe

W dniu 27 kwietnia 2018 roku Regionalna Izba Obrachunkowa w uchwale nr Wa.194.2018 pozytywnie zaopiniowała **sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta Stołecznego Warszawy za rok 2017**. W ocenie Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej sprawozdanie spełniło wymogi określone obowiązującymi przepisami prawa. Sprawozdanie z wykonania budżetu jest dostępne na stronie internetowej Miasta pod adresem www.um.warszawa.pl w sekcji *BIP > Menu przedmiotowe > Budżet i polityka finansowa m.st. Warszawy > Wykonanie budżetu*.

Sprawozdania finansowe m.st. Warszawy poddawane są ocenie niezależnego biegłego rewidenta. Ostatnia **opinia** biegłego rewidenta dotycząca sprawozdania finansowego za 2017 r. wskazuje, iż *„sprawozdanie finansowe jednostki samorządu terytorialnego m.st. Warszawa we wszystkich istotnych aspektach przekazuje rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej jednostki na dzień 31.12.2017 r., jak też jej wynik finansowy za rok obrotowy od 1.01.2017 r. do 31.12.2017 r., zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami ustawy o rachunkowości i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości”*. Sprawozdanie finansowe jest dostępne na stronie internetowej Miasta pod adresem www.um.warszawa.pl w sekcji *BIP > Menu przedmiotowe > Budżet i polityka finansowa m.st. Warszawy > Sprawozdania finansowe m.st. Warszawy*.

Miasto Stołeczne Warszawa poddane jest ocenie dwóch międzynarodowych agencji ratingowych. **Agencja ratingowa Moody's** w dniu 20 grudnia 2017 r. potwierdziła **ocenę** wiarygodności kredytowej Warszawy, wyznaczonej **w skali międzynarodowej na poziomie A2 z perspektywą stabilną**. Jest to

najwyższa możliwa do osiągnięcia zagraniczna ocena wiarygodności kredytowej jednostki samorządu terytorialnego w Polsce, równa ocenie ratingowej kraju. Kluczowe przesłanki dla nadania przez agencję ratingu stanowią, m.in. bardzo dobre wyniki finansowe Warszawy, umiarkowany poziom zadłużenia, wysoka zdolność do finansowania zadań inwestycyjnych ze środków własnych oraz stabilny poziom płynności finansowej.

Agencja Fitch Ratings w dniu 15 czerwca 2018 roku potwierdziła nadany po raz pierwszy 22 grudnia 2017 roku **międzynarodowy długoterminowy rating** Warszawy dla zadłużenia w walucie krajowej na poziomie **A- z perspektywą stabilną** oraz potwierdziła **krajowy długoterminowy rating** miasta stołecznego Warszawy nadany 18 maja 2009 roku. Fitch Ratings potwierdził jednocześnie długoterminowy rating krajowy dla programu emisji obligacji do kwoty 4 mld zł oraz wszystkich emisji dokonanych przez Miasto w ramach tego programu na poziomie **AAA(pol) z perspektywą stabilną**.

Pełna analiza potencjału kredytowego Warszawy dostępna jest na stronach internetowych ww. agencji ratingowych odpowiednio www.moody.com i www.fitchpolska.com.pl.

4. PERSPEKTYWA FINANSOWA DLA M. ST. WARSZAWY NA ROK 2019 I NA LATA NASTĘPNE

4.1. Perspektywa makroekonomiczna

Zgodnie z rządową prognozą makroekonomiczną na lata 2018-2021 przedstawioną w Programie Konwergencji – Aktualizacja 2018 r. z kwietnia br. oraz w Założeniach do projektu budżetu państwa na 2019 r. przyjętych przez rząd 12 czerwca br., tempo wzrostu realnego PKB w latach 2018 i 2019 utrzyma się na poziomie 3,8% r/r wobec wartości tego wskaźnika w 2017 r. 4,6%. W dłuższym horyzoncie prognozy, tj. w latach 2020 i o 2021 r. zakłada się nieznaczny spadek stopy wzrostu realnego PKB r/r do poziomu odpowiednio 3,7% oraz 3,6%. Pomimo oczekiwanego przyspieszenia inwestycji i tym samym wzrostu udziału tej kategorii w tworzeniu PKB najbardziej istotnym czynnikiem wzrostu gospodarczego pozostanie popyt konsumpcyjny gospodarstw domowych wspierany korzystną sytuacją na rynku pracy, co z kolei sprzyjać będzie wzrostowi wynagrodzeń, w szczególności w sektorze rynkowym.

Podtrzymano wcześniejsze założenie, że po okresie deflacji począwszy od 2017 r. średnioroczne zmiany wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych będą powoli zbliżać się do celu inflacyjnego NPB (+/- 2,5). Przyjęto, że w latach 2018-2019 średnioroczna inflacja zwiększy się do poziomu 2,3% wobec wartości tego wskaźnika z 2017 r. na poziomie 2,0%, by w latach 2020-2021 osiągnąć poziom 2,5%.

Oczekuje się, że w 2018 r. przeciętne zatrudnienie w gospodarce narodowej zwiększy się o 1,7%, by w 2019 r. zwiększyć się o następne 0,5% wobec wysokości tego wskaźnika w 2017 r. 3,5%. Ministerstwo Finansów szacuje, że stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec 2018 r. spadnie do poziomu 6,2%, a na koniec 2019 r. wyniesie 5,6% wobec wartości tego wskaźnika na koniec 2017 r. 6,6%.

Założono, że kontynuacja poprawy sytuacji na rynku pracy sprzyjać będzie wzrostowi wynagrodzeń w sektorze rynkowym. Uwzględniając zmiany wynagrodzeń w jednostkach sektora rządowego i samorządowego przewiduje się, że w 2018 r. nominalne tempo wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej sięgnie 5,7% wobec zapisanego w ustawie budżetowej państwa na 2018 r. 4,7%. W 2019 r. wzrost ten obniży się do poziomu 5,6%, a w latach 2020 i 2021 utrzyma się na poziomie 5,5%.

W ocenie Ministerstwa Finansów przyjęte założenia makroekonomiczne, zwłaszcza dotyczące 2018 r., są konserwatywne i istnieje szansa na przekroczenie założonych zmiennych makroekonomicznych dzięki dobrej sytuacji na rynku pracy i wzrostowi wynagrodzeń w 2018 r., które mogą skutkować w br. wyższym popytem konsumpcyjnym i w rezultacie mogą przynieść szybszy niż oczekiwany wzrost gospodarczy.

W ostatnim czasie krajowe i międzynarodowe ośrodki prognostyczne, w tym Komisja Europejska, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Bank Światowy, Europejski Bank Centralny, międzynarodowe banki inwestycyjne korygują w „górze” prognozy gospodarcze dla Polski na 2018 r. w stosunku do projekcji formułowanych wcześniej, przy czym podstawowe wskaźniki makroekonomiczne są słabsze od zanotowanych w 2017 r. Natomiast w przypadku prognoz na 2019 i na następne lata analitycy tych ośrodków reprezentują pogląd, że gospodarka światowa, a co za tym idzie również gospodarka polska, będzie rozwijać się wolniej.

Wg najnowszej prognozy Komisji Europejskiej z maja br. wzrost polskiej gospodarki w 2019 r. wyniesie 3,7%. Przewidywania Komisji Europejskiej wskazują na malejący wzrost poziomu zatrudnienia zarówno w br., jak i w przyszłym roku – ma on wynieść odpowiednio 0,8% i 0,3% (wobec wzrostu r/r 1,4% w 2017 r.). W ocenie Komisji bezrobocie ma nadal spadać: stopa bezrobocia spadnie z 4,9% w 2017 r. do 4,1% w br. i do 3,9% w 2019 r., czego efektem ma być wzmocnienie wzrostu płac. Komisja Europejska przewiduje jednocześnie, że w obecnym i w przyszłym roku inflacja wzrośnie i w 2019 r. osiągnie poziom 2,5%, głównie na skutek szybszego wzrostu płac, zwłaszcza w sektorze usług.

Międzynarodowy Fundusz Walutowy prognozuje, że wzrost PKB Polski w 2018 r. wyniesie 4,1%, a w 2019 r. spowolni do 3,5% przy średniorocznej inflacji w analizowanym okresie 2,5%.

Agencja ratingowa Standard and Poors podwyższyła szacunek realnego PKB Polski na 2018 r. z 3,8% do 4,5% i zmieniła perspektywę ratingu dla Polski ze stabilnej na pozytywną przy utrzymaniu ratingu na dotychczasowym poziomie (BBB+). Wg prognoz agencji w 2019 r. polska gospodarka ma się powiększyć o 3,5%, a w następnych dwóch latach wzrost ma wynieść 3,0%.

Agencja Moody's również podwyższyła prognozę PKB dla Polski na 2018 r. z 3,5% (wg prognozy z września ub.r.) do aktualnych 4,3%, natomiast w 2019 r. agencja przewiduje, że wzrost PKB lekko spowolni do 4,0%. Jednocześnie agencja pozostawiła rating dla Polski na dotychczasowym poziomie (A2 z perspektywa stabilną).

Podobnie Agencja Fitch podwyższyła szacunek PKB dla Polski na 2018 r. z 3,6% (wg prognozy z grudnia ub.r.) do aktualnych 3,9% natomiast w 2019 r. prognoza zakłada spadek tego wskaźnika do 3,2%.

NBP w ostatnim raporcie dotyczącym inflacji z marca br. podwyższył prognozę realnego PKB w 2018 r. w stosunku do szacunków przedstawionych w poprzedniej projekcji inflacji z listopada ub.r. z 3,6% do 4,2% przy średniorocznej inflacji 2,1%. W ocenie analityków banku centralnego w 2019 r. wzrost gospodarczy wyniesie 3,8% przy średniorocznej inflacji 2,7% i w 2020 r. obniży się do 3,6% przy średniorocznej inflacji 3,0%. Założono, że wynagrodzenia w 2018 r. i w horyzoncie prognozy do 2020 r. będą rosły w tempie 6,8%-6,9%.

Zakłada się, że podstawą projektu budżetu m.st. Warszawy na 2019 r. będą **parametry makroekonomiczne** przyjęte przez Ministerstwo Finansów w Wieloletnim Planie Finansowym Państwa na lata 2018-2021 oraz Programie Konwergencji. Aktualizacja 2018, a także w Założeniach do projektu budżetu państwa na 2019 r., w tym w szczególności:

- dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych (średnioroczna)	102,3%
- dynamika realna Produktu Krajowego Brutto	103,8%
- dynamika nominalna przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej	105,6%
- dynamika przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej	100,5%

4.2. Główne kierunki działania m.st. Warszawy na tle uwarunkowań finansowych i formalno-prawnych

Budżet Miasta na 2019 r. i w perspektywie wieloletniej zarówno na etapie planowania, jak i realizacji będzie podporządkowany strategicznym celom i uwarunkowaniom polityki budżetowej w horyzoncie wieloletnim. Należą do nich w szczególności: **redukcja deficytu budżetowego** prowadzona w sposób niezagrażający rozwojowi Miasta przy maksymalnym wykorzystaniu środków z UE w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 oraz **ograniczenie przyrostu zadłużenia** poprzez utrzymanie jego poziomu poniżej wewnętrznego limitu zadłużenia w relacji do dochodów, tj. na poziomie nieprzekraczającym 50%. Priorytetem pozostanie **zachowanie prorozwojowej orientacji budżetu** w warunkach ograniczeń wynikających z działania dwóch systemowych reguł fiskalnych określonych w art. 242 i 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tj. utrzymania dodatniej różnicy między dochodami a wydatkami bieżącymi oraz nieprzekraczania zindywidualizowanego limitu obsługi zadłużenia). Temu celowi służyć będzie **realizacja wieloletniego programu inwestycyjnego** w ramach Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta. Program ten uwzględni projekty finansowane przy udziale środków z budżetu UE w ramach alokacji 2014-2020 na podstawie już podpisanych umów o dofinansowanie oraz projekty znajdujące się w trakcie procedur wdrożonych w celu uzyskania dofinansowania, jak też projekty finansowane z własnych środków budżetowych. Plan ten został określony przy zachowaniu równowagi między potrzebami rozwojowymi Warszawy a możliwościami budżetowymi Miasta.

Większość zadań z zatwierdzonym współfinansowaniem ze środków unijnych znajduje się w fazie zaawansowanego procesu inwestycyjnego. Zostało to odzwierciedlone w już poniesionych przez Miasto wydatkach przy uzyskanej refundacji ich części ze środków unijnych z koncentracją wydatków i dochodów z UE w latach 2019-2022. Dotyczy to przede wszystkim rozbudowy II linii metra wraz z infrastrukturą towarzyszącą i zakupem taboru – etap II w formule 3+3, w ramach którego realizowana jest budowa 3 stacji w kierunku wschodnio-północnym i 3 stacji w kierunku zachodnim. W planach rozwojowych Miasta na najbliższe lata uwzględnione jest, przy wsparciu środkami finansowymi z UE, kontynuowanie rozbudowy metra II linia w ramach III etapu w formule 2+3 z założeniem dokończenia rozbudowy odcinka wschodnio-północnego o dalsze 3 stacje i rozbudowę odcinka zachodniego o 2 stacje wraz ze stacją Techniczno-Postojową Mory.

W ramach projektów ujętych w wieloletnim programie inwestycyjnym i współfinansowanych z budżetu UE istotne znaczenie mają też zadania planowane do realizacji wspólnie z innymi samorządami przy wykorzystaniu formy współpracy określonej, jako Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, w tym dotyczące m.in. rozwoju sieci tras rowerowych.

Na podstawie uchwały Rady m.st. Warszawy Nr LXIX/1894/2018 z dnia 14 czerwca br. zostały wprowadzone istotne modyfikacje do Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta na lata 2018-2045 w zakresie wieloletniego planu inwestycyjnego w ramach przyjętych łącznych limitów środków na inwestycje w horyzoncie prognozy. Zmiany te dotyczyły wprowadzenia nowych programów i zadań inwestycyjnych ogólnomiejskich i dzielnicowych, głównie w obszarze infrastruktury społecznej, uwzględniające w szczególności budowę, rozbudowę i modernizację szkół w dzielnicach, rozwój sieci żłobków, program polityki zdrowotnej, program rozwoju infrastruktury przyjaznej seniorom, budowę domów pomocy społecznej dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz dla osób chorych psychicznie, tworzenie i modernizację ośrodków wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnościami, tworzenie i modernizację domów dziennego pobytu, a także dalszy rozwój i modernizację infrastruktury drogowej. Korekty miały na celu także zabezpieczenie koniecznych środków finansowych na programy i projekty już ujęte w WPF-ie i będące w toku realizacji, w tym na dokończenie budowy odcinka zachodniego III etapu rozbudowy II linii metra od stacji „Powstańców Śląskich” do stacji „Połczyńska” wraz ze Stacją Techniczno-Postojową „Mory” na lata 2021-2023, jak też wynikały z potrzeby dostosowania tego dokumentu do zmian w harmonogramach rzeczowo-finansowych realizowanych zadań.

W 2019 r. w konsekwencji wprowadzonych zmian w wieloletnim programie inwestycyjnym Miasta zakłada się przeznaczenie na cele rozwojowe środki finansowe w kwocie przekraczającej 3.163 mln zł.

Priorytetem w zakresie planowania operacyjnego w 2019 r. będzie zapewnienie prawidłowego funkcjonowania obiektów i urządzeń miejskiej infrastruktury technicznej i społecznej poprzez zabezpieczenie środków na sfinansowanie kosztów eksploatacji posiadanego majątku Miasta, jak też na utrzymanie nowych składników tego majątku pozyskanych w drodze realizacji nowych inwestycji. Istotne będzie zaspokojenie bieżących potrzeb finansowych w obszarze wydatków elastycznych na poziomie adekwatnym do możliwości budżetowych Miasta w związku z realizacją zadań Miasta jako gminy i powiatu, w tym zadań powierzonych do realizacji dzielnicom.

Wśród wydatków bieżących w 2019 r. wystąpią wydatki z tytułu:

- obligatoryjnej wpłaty do budżetu państwa z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin i powiatów („janosikowe”),
- obsługi długu w związku z zaciągniętymi w poprzednich latach, długoterminowymi zobowiązaniami z tytułu kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych papierów wartościowych, jak też kosztów spłaty zobowiązań przejętych po przekształconych SPZOZ-ach, potencjalnych spłat z tytułu udzielonych przez Miasto poręczeń i gwarancji,

- przedsięwzięć wieloletnich, które zostały uwzględnione w Wieloletniej Prognozie Finansowej m.st. Warszawy na lata 2018-2045 w części dotyczącej 2019 r. przy znaczącym rozszerzeniu wieloletniego programu inwestycyjnego Miasta w perspektywie do 2023 r. w związku z realizacją projektów finansowanych przy udziale środków w ramach perspektywy finansowej UE 2014-2020,
- przekazanych w bieżącym roku i planowanych do przekazania w przyszłym roku do użytkowania i do bieżącego utrzymania inwestycji, w tym w szczególności w zakresie infrastruktury transportowej oraz w obszarze infrastruktury społecznej, w szczególności w sferze oświaty, zdrowia i kultury,
- odszkodowań za nieruchomości warszawskie przejęte w latach poprzednich, w tym wynikające z „dekretu Bieruta” z dnia 26 października 1945 r. w związku z art. 215 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, odszkodowań za nieruchomości przejęte pod drogi publiczne przed 1999 r. na podstawie art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną oraz na podstawie art. 98 ustawy o gospodarce nieruchomościami, odszkodowań w związku z roszczeniami właścicieli nieruchomości na skutek uchwalenia lub zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w związku z art. 36 ust. 1 pkt. 1, art. 36 ust. 1 pkt. 2, art. 36 ust. 3, 5 i art. 37 ust. 3 i 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r.

W 2019 r. będą też kontynuowane i rozwijane mechanizmy zachęt dla mieszkańców do rozliczania podatków w Warszawie z wykorzystaniem udogodnień dotyczących Karty Warszawiaka i Karty Młodego Warszawiaka zakładających też preferencje dla rodzin, w tym dla rodzin wielodzietnych w formie Karty Dużej Rodziny. Przewidywany jest dalszy rozwój ww. instrumentów w kierunku poszerzania zakresu ulg i zniżek oraz zwiększania liczby jednostek będących partnerami Karty Warszawiaka i Karty Młodego Warszawiaka.

W 2019 r. kontynuowane będą też działania sprzyjające utrzymywaniu stabilności i bezpieczeństwa finansów oraz chroniące potencjał rozwojowy m.st. Warszawy, polegające m.in. na:

- optymalizacji absorpcji środków z UE w ramach aktualnego okresu programowania na lata 2014-2020 i z innych źródeł zewnętrznych,
- kontynuacji działań efektywnościowych w obszarach, na które Miasto ma wpływ, w tym poprawiających efektywność zarządzania oraz gromadzenia i wydatkowania środków,
- kształtowaniu zobowiązań dłużnych na poziomie zapewniającym utrzymanie wskaźnika obsługi długu wynikającego z art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w ramach dopuszczalnego limitu,
- prowadzeniu aktywnej polityki w zakresie opłat lokalnych i taryf za usługi świadczone na rzecz mieszkańców i wykorzystywaniu innych instrumentów finansowych z zamiarem stymulowania lokalnej społeczności do określonych działań i postaw oraz realizacji celów społecznych,
- tworzeniu sprzyjających warunków dla rozwoju partycypacji obywatelskiej, m.in. poprzez wykorzystanie formy budżetu partycypacyjnego.

4.3. Kształtowanie budżetu w ramach możliwości finansowych określonych w WPF m.st. Warszawy

4.3.1. Założenia dotyczące dochodów budżetowych

Ustalenie projektowanych kwot dochodów budżetowych na rok 2019 i na lata następne nastąpi w oparciu o:

- prognozy podstawowych wskaźników makroekonomicznych na 2019 r.,
- przewidywane wykonanie dochodów budżetowych w roku 2018,
- przewidywane skutki dla dochodów Miasta w 2019 r. i w latach następnych ryzyk w otoczeniu makroekonomicznym,
- przepisy podatkowe i prognozowane stawki podatków i opłat lokalnych,
- informacje uzyskane z Ministerstwa Finansów i Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego o przyznanych Miastu kwotach subwencji i dotacji oraz prognozowanych wpływach z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych,
- informacje urzędów skarbowych na temat przewidywanych dochodów z tytułu udziału w podatku od osób prawnych i z innych podatków realizowanych za pośrednictwem tych urzędów,
- dostępne dokumenty rządowe, w tym w szczególności zaktualizowany Wieloletni Plan Finansowy Państwa na lata 2018-2021 (z kwietnia br.) i stanowiący integralną część tego Planu Program Konwergencji – Aktualizacja 2018, Założenia do projektu budżetu państwa na 2019 r. (przyjęte w czerwcu br.).

Poziom i wydajność głównych źródeł dochodów budżetowych, w tym w szczególności z udziałów w podatkach dochodowych, podatków pobieranych przez urzędy skarbowe, w tym głównie z podatku od czynności cywilno-prawnych, są niezależne od działań Miasta przy relatywnie silnym powiązaniu ze stanem koniunktury gospodarczej oraz polityką podatkową państwa.

Zakłada się, że w 2019 r. kwota planowanych dochodów bieżących będzie wyższa niż kwota planu tych dochodów w 2018 r.

Zakłada się także, że kwota dochodów majątkowych określona na 2019 r. będzie znacząco wyższa w stosunku do planowanej na 2018 r. w związku z przewidywanymi wyższymi niż założone w br. refundacjami wydatków poniesionych przez Miasto w związku z realizacją projektów współfinansowanych z budżetu UE. W 2019 r. główny strumień środków tytułem dofinansowania z UE w ramach aktualnego okresu programowania UE 2014-2020 będzie dotyczył rozbudowy metra II linia II etap w formule 3+3 i etap III w formule 2+3, projektów drogowych oraz projektów realizowanych we współpracy z innymi samorządami w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

4.3.1.1. Dochody bieżące

Dochody Miasta z tytułu udziału w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, należą do grupy dochodów najbardziej wrażliwych na zmiany w koniunkturze gospodarczej. Powyższe ma w szczególności odniesienie do dochodów z udziału w podatku dochodowym od osób prawnych ze względu na wysoką niestabilność bazy podatkowej w tym podatku. Dochody z udziału w podatku PIT odznaczają się znacznie większą stabilnością, co determinowane jest stosunkowo stabilną bazą podatkową w odniesieniu do podatników osiągających dochody z pracy najemnej, w przypadku, których wysokość dochodów nie ulega większym zmianom, a jedynie liczba osiągających te dochody może ulegać wahaniom w związku z sytuacją na rynku pracy.

Jednocześnie dochody wspólne z budżetem państwa należą do najważniejszych źródeł dochodów stanowiąc według planu na 2018 r. przeszło 38% dochodów Miasta ogółem i około 50% dochodów własnych.

Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych przekazywane są m.st. Warszawie za pośrednictwem budżetu państwa i pozyskiwane są od podatników zamieszkałych na terenie m.st. Warszawy i rozliczających się w warszawskich urzędach skarbowych osiągających dochód z tytułu wynagrodzenia na podstawie umów o pracę oraz umów cywilno-prawnych i rozliczających się na zasadach ogólnych, tj. według skali podatkowej ze stawkami podatkowymi 18% i 32% oraz od podatników prowadzących działalność gospodarczą i rozliczających się według jednolitej stawki 19%. Kwotę udziału Miasta w ogólnych wpływach z PIT na dany rok budżetowy ustala się przy uwzględnieniu:

- wskaźnika udziału dla wszystkich gmin i powiatów w kraju w planowanych ogólnych wpływach z PIT, dla 2018 r. w części gminnej – 37,98%, natomiast wskaźnik ten w części powiatowej wynosi 10,25%, łącznie dla Miasta wskaźnik ten w 2018 r. wynosi 48,23%,
- wskaźnika udziału podatku należnego odprowadzonego przez podatników zamieszkałych na terenie m.st. Warszawy w podatku należnym dla kraju na podstawie rozliczenia rocznego tego podatku za dwa lata wstecz w stosunku do roku budżetowego, na który planowane są dochody z udziału w PIT (kwota dochodów Miasta z PIT na 2019 r. będzie ustalona na podstawie danych dotyczących rozliczenia rocznego podatku za 2018 r.). Na 2018 r. wskaźnik ten wynosi 11,68% i w stosunku do roku poprzedniego (11,61%) wskaźnik ten wzrósł o 0,07 pkt. proc.

Na etapie planowania Ministerstwo Finansów ustala i przekazuje corocznie prognozę dochodów z tytułu udziału w PIT dla jednostek samorządowych, w tym dla Miasta, na dany rok budżetowy, przy czym nie ma ona charakteru wiążącego, a tylko szacunkowy i informacyjny.

Prognozę dochodów z tytułu udziału w podatku od osób fizycznych determinować będą następujące elementy:

- dynamika funduszu wynagrodzeń od podatników rozliczających się wg skali określona poprzez:
 - nominalny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej,
 - wzrost przeciętnego zatrudnienia w gospodarce narodowej,

- wzrost świadczeń społecznych, w tym emerytur i rent będący skutkiem przyjętej formuły waloryzacji, tj. inflacja średnioroczna + 20% realnego wzrostu wynagrodzeń w gospodarce narodowej oraz wzrostu liczby emerytów i rencistów; ponadto od 1 marca 2018 r. w efekcie waloryzacji emerytur i rent wskaźnikiem 2,98% najniższa emerytura wzrosła do kwoty 1029,80 zł; poza tym zmiany w funduszu emerytur i rent w 2019 r. będą wynikiem wdrożenia w życie ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 38 z późn. zm.), na mocy której nastąpiło obniżenie od 1 października 2017 r. wieku emerytalnego do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.
- dynamika dochodów z PIT od podatników prowadzących działalność gospodarczą i rozliczających się wg jednolitej stawki 19%, która będzie uzależniona od wskaźników obrazujących otoczenie makroekonomiczne Miasta.

Prognoza dochodów m.st. Warszawy z udziału w PIT na 2019 r. oparta będzie o następujące założenia:

- wzrost ogólnych wpływów z PIT sektora finansów publicznych stanowiących podstawę kalkulacji dochodów z tytułu udziału w PIT dla jednostek samorządu terytorialnego,
- wzrost dochodów z podatku PIT od podatników prowadzących działalność gospodarczą i rozliczających się wg jednolitej stawki 19% w efekcie utrzymania w przyszłym roku korzystnego otoczenia makroekonomicznego,
- przewidywany niewielki wzrost wskaźnika udziału podatku należnego odprowadzonego od podatników zamieszkałych na terenie m.st. Warszawy w podatku należnym dla kraju wynikający z rozliczenia podatku za 2018 r. na skutek nieco wyższej dynamiki podatku należnego odprowadzanego od podatników rozliczających się w Warszawie w stosunku do dynamiki w skali kraju w związku ze wzrostem efektywnej stawki podatkowej i wprowadzeniu degresywnego mechanizmu obliczania kwoty wolnej od podatku,
- przewidywany niewielki wzrost wskaźnika udziału dla wszystkich gmin w kraju w planowanych ogólnych wpływach z PIT, tj. z 37,98% w 2018 r. do zakładanego poziomu 38,07% w 2019 r., tj. w tempie notowanym w poprzednich latach, w związku ze zmianami liczby pensjonariuszy domów opieki społecznej wg stanu na 30.06.2018 r, w części powiatowej przyjmuje się udział na dotychczasowym poziomie – 10,25%,
- zmiany systemowe w podatku PIT polegające na wprowadzeniu począwszy od 2017 r. ze skutkami począwszy od 2018 r. nowej degresywnej formuły na obliczenie przysługującej kwoty odliczanej od podatku. Począwszy od 2018 r. kwota odliczana od podatku została ponownie podniesiona (po podwyżce tej kwoty w 2017 r. do poziomu 6.600 zł) tak, aby osoby o dochodzie rocznym do 8.000 zł nie płaciły podatku; skutek tych zmian będzie widoczny w rozliczeniu rocznym podatku za 2018 r., tj. w 2019 r.; nie zakłada się zmian innych głównych parametrów podatku, tj. progów podatkowych i kosztów uzyskania przychodu.

Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych przekazywane są przez urzędy skarbowe i pozyskiwane są od podmiotów – osób prawnych – prowadzących działalność gospodarczą w różnych formach organizacyjno-prawnych i rozliczających się w formie podatku CIT posiadających siedzibę na obszarze m.st. Warszawy, jak też z zakładów (oddziałów) tych podmiotów położonych na obszarze innej jednostki samorządu terytorialnego proporcjonalnie do liczby zatrudnionych w nich osób na podstawie umowy o pracę. Wysokość udziału we wpływach z CIT jest stała i wynosi w części gminnej – 6,71%, a w części powiatowej – 1,40%, tj. łącznie udział dla Miasta wynosi 8,11%. Wpływy z udziału w tym podatku są przekazywane na rachunek budżetu Miasta przez urzędy skarbowe na podstawie zaliczek wnoszonych przez podmioty w cyklach miesięcznych lub kwartalnych na podstawie bieżących wyników firm lub też w formie uproszczonej, tj. proporcjonalnie do wysokości podatku należnego odprowadzonego za dwa lata wstecz w stosunku do danego roku budżetowego.

Dochody z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych należą do wrażliwych na wahania koniunktury. Dochody te odznaczają się stosunkowo wysoką niestabilnością rozumianą jako odchylenie faktycznie osiągniętych dochodów od dochodów wyznaczonych w oparciu o długookresowy trend.

Najważniejsze czynniki oddziałujące na poziom dochodów z CIT stanowią:

- bieżąca sytuacja finansowa przedsiębiorstw, zwłaszcza poziom rentowności i generowany zysk brutto,
- wyniki przedsiębiorstw pod kątem zyskowności w poprzednich latach w odniesieniu do stosunkowo dużej grupy podatników, którzy wybierają uproszczoną formę opodatkowania,
- procykliczność systemu podatkowego, co przejawia się w tym, że silne spowolnienie odbija się stosunkowo szybko na dochodach z tego podatku, a przyspieszenie działa z pewnym opóźnieniem dodatkowo, jako skutek algorytmów wykorzystywanych do kalkulacji należnych udziałów jednostek samorządowych w ogólnych wpływach z tego podatku, które opierają się na danych historycznych sprzed dwóch lat; powyższe oznacza, że w okresie ożywienia elastyczność wpływów z CIT względem wzrostu gospodarczego kształtuje się znacznie powyżej 1, podczas gdy w okresie spowolnienia może być nawet ujemna,
- elementy systemu podatkowego, w tym w szczególności możliwość odliczania strat przez 5 kolejnych lat po ich poniesieniu, przy czym w jednym roku przedsiębiorcy mogą odliczyć do 50% tych strat oraz istnienie kilku metod opłacania zaliczek na podatek. Najważniejszą z punktu widzenia skutków dla dochodów rocznych z tego podatku jest możliwość skorzystania przez podatników z uproszczonej formy ich płatności w trakcie trwania roku podatkowego, co oznacza, że podatnicy, którzy wybiorą tę formę wpłacania zaliczek, będą wpłacali podatek w oparciu o podatek należny wykazany w zeznaniu złożonym w roku poprzedzającym rok podatkowy. Jeżeli natomiast w tym zeznaniu nie wykazali podatku należnego, będą wpłacali zaliczki miesięczne wynikające z zeznania złożonego w roku poprzedzającym dany rok podatkowy o dwa lata. Jeżeli również w tym roku podatnicy nie

wykazali podatku należnego, nie są możliwe wpłaty zaliczek w uproszczonej formie. Ostateczne rozliczenie podatku następuje po zakończeniu roku podatkowego, w rozliczeniu rocznym.

Na poziom dochodów z udziału w CIT wpływ mają też zmiany systemowe. Główne zmiany systemowe dotyczą wprowadzenia od 2018 r. zmian w zakresie rozwiązań związanych ze wspieraniem innowacyjności dotyczące stosowania tzw. ulgi B+R, tj. prawa do odliczenia od podstawy opodatkowania określonej kwoty kosztów uzyskania przychodów poniesionych przez przedsiębiorcę na działalność badawczo-rozwojową. Od 2018 r. wprowadzono w przepisach o podatkach dochodowych (CIT i PIT) dodatkowe rozwiązania mające na celu wyeliminowanie przypadków stosowania tzw. agresywnej optymalizacji podatkowej.

Prognoza dochodów z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych posiadających siedzibę na obszarze m.st. Warszawy na 2019 r. oparta będzie o wskaźniki makroekonomiczne, w tym dotyczące dynamiki realnej Produktu Krajowego Brutto oraz wskaźnik wzrostu cen i usług konsumpcyjnych i inwestycyjnych. Na prognozę dochodów z udziału w CIT na 2019 r. będą miały wpływ czynniki takie jak: prognozowane ogólne dochody z CIT dla kraju i udział m.st. Warszawy w ogólnych wpływach z CIT, który wyniósł na koniec 2017 r. ok. 1,78% i na zbliżonym poziomie utrzymywał się w pierwszych miesiącach br.

Dochody z podatku od czynności cywilno-prawnych pobierane są przez urzędy skarbowe od osób fizycznych i prawnych od niektórych czynności występujących w obrocie gospodarczym wymienionych w art. 1 ustawy o podatku od czynności cywilno-prawnych z dnia 9 września 2000 r. (m.in. od umów sprzedaży oraz zamiany rzeczy i praw majątkowych, umowy pożyczki, ustanowienia hipoteki, umowy dożywocia, ustanowienia odpłatnego użytkowania, umowy spółki i ich zmiany, inne czynności). Stawki tego podatku są określone odrębnie dla każdej czynności zgodnie z art. 7 ww. ustawy.

Dochody z podatku od czynności cywilno-prawnych wykazują znaczącą zależność od zmian w koniunkturze, co oznacza, że zmiany dynamiki wzrostu PKB mają silny wpływ na wahania dochodów z tego źródła.

Wpływy z tego podatku są uzależnione od ilości i wartości transakcji podlegających temu podatkowi, zawieranych w szczególności na rynku obrotu nieruchomościami, w tym na wtórnym rynku mieszkaniowym, jak też od ilości i wartości transakcji, które podlegają temu podatkowi zawieranych przez podmioty będące osobami prawnym (np. sprzedaż udziałów w spółce).

Prognoza tych dochodów na najbliższe lata oparta będzie o założenie stopniowego wzrostu wpływów z PCC w tempie odpowiadającym zakładanej dynamice realnego PKB.

Dotacje celowe otrzymywane z budżetu państwa planuje się przy założeniu utrzymania ich nominalnego poziomu wynikającego z planu na rok bazowy. Zasadniczy wpływ na poziom planowanych dotacji z budżetu państwa na rok bieżący i na tle lat poprzednich mają środki w ramach dotacji na zadania zlecone z przeznaczeniem na wypłatę świadczeń wychowawczych w ramach Programu „Rodzina 500+” (jak też na obsługę tego Programu). Planowane dochody i wydatki na ten cel w 2018 r. wynoszą 781 mln zł w ujęciu rocznym.

W przypadku **subwencji ogólnej**, w tym oświatowej, obowiązujące przepisy (art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jst) gwarantują utrzymanie na kolejny rok, co najmniej nominalnego poziomu środków tytułem subwencji oświatowej w skali kraju z roku poprzedniego.

W zakresie **podatku od nieruchomości** zakłada się, że stawki podatkowe na 2019 r. będą mieścić się w ramach stawek ustawowych uzależnionych od wskaźnika inflacji. Zakłada się lekki wzrost dochodów ogółem z tego tytułu w 2019 r. w związku z poszerzaniem bazy podatkowej poprzez zwiększenie powierzchni do opodatkowania, jak też poprzez zwiększenie wartości budowli.

Prognoza **dochodów z podatku od środków transportowych na 2019 r.** ustalona zostanie w oparciu o przewidywane wykonanie tych dochodów w 2018 roku oraz prognozę zmiany w bazie podatkowej przy założeniu utrzymania stawek podatku na poziomie niższym niż ustawowe stawki maksymalne.

Dochody z gospodarowania mieniem m.st. Warszawy obejmują w szczególności wpływy z najmu i dzierżawy mienia, opłaty z tytułu służebności, za zarząd, użytkowanie wieczyste nieruchomości, dywidendę od spółek.

Przewiduje się, że w 2019 r. **dochody z tytułu najmu i dzierżawy** utrzymają poziom zbliżony do planowanego na 2018 r. Działania Miasta podejmowane w celu poprawy ściągalności należności z tytułu czynszów za najem miejskich lokali komunalnych obejmują m.in. wdrożony w 2015 r. program restrukturyzacji zadłużenia użytkowników lokali komunalnych m.st. Warszawy na lata 2015-2019 na podstawie uchwały Rady m.st. Warszawy Nr VI/107/2015 z 26 lutego 2015 r. w sprawie przyjęcia „Zasad restrukturyzacji zadłużenia użytkowników lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu m.st. Warszawy obowiązujących w latach 2015-2019”.

Prognoza **dochodów z opłat rocznych i z pierwszej opłaty z tytułu użytkowania wieczystego, trwałego zarządu i służebności** wynika z zawartych przez Miasto w latach poprzednich i planowanych do podpisania w 2019 r. nowych umów cywilno-prawnych w formie aktów notarialnych o oddanie w wieczyste użytkowanie gruntów, przy uwzględnieniu zakładanego wskaźnika ściągalności należności budżetowych z tego tytułu na podstawie danych historycznych. Uwzględnia się też skutki finansowe dla dochodów z tego źródła na 2019 r. wynikające z podjętych decyzji w sprawie rozłożenia na raty, odroczenia terminu zapłaty, umorzenia opłat rocznych i pierwszej opłaty za użytkowanie wieczyste. Wpływ na obniżenie dynamiki dochodów z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości mają obowiązujące od 9 października 2011 r. zasady aktualizacji opłat rocznych za użytkowanie wieczyste w związku z wejściem w życie nowelizacji z dnia 28 lipca 2011 r. wprowadzającej zmiany do ustawy o gospodarce nieruchomościami, zgodnie z którymi wydłużyl się – z 1 roku do 3 lat – minimalny okres, jaki musi upłynąć do dokonania aktualizacji wysokości opłaty. Prognozy dochodów dotyczących opłat związanych z użytkowaniem wieczystym gruntów obciążone będą niepewnością co do tempa i skali działań wynikających z realizacji uchwały Rady m.st. Warszawy Nr L/1217/2017 z dnia 8 czerwca 2017 r. w sprawie określenia warunków udzielania bonifikat i wysokości stawek

procentowych od opłat za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości dla osób fizycznych i spółdzielni mieszkaniowych wprowadzającej dwie stawki bonifikaty 95% – dla nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi lub garażami i 99% – dla takiego samego zakresu przedmiotowego i w przypadku wniesienia opłaty za cały 99-letni okres użytkowania oraz tempa wdrażania planowanych zmian legislacyjnych dotyczących przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

4.3.1.2. Dochody majątkowe

Dla aktualnego okresu programowania UE 2014-2020 planowane są do pozyskania w latach 2018-2023 na dofinansowanie projektów inwestycyjnych łączne środki w wysokości blisko 3.765 mln zł. Dodatkowo na projekty tzw. „miękkie” planowane jest pozyskanie dofinansowania z budżetu UE w perspektywie lat 2018-2023 w łącznej kwocie około 147 mln zł.

Głównym źródłem współfinansowania projektów inwestycyjnych w ramach aktualnej perspektywy budżetowej UE jest **Fundusz Spójności**, z którego pochodzi **finansowanie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko**. W ramach tego źródła są aktualnie realizowane z kontynuacją w 2019 r. lub planowane do realizacji w przyszłym roku, m.in. następujące projekty: „Rozbudowa II linii metra wraz z infrastrukturą towarzyszącą i zakupem taboru – etap II w formule 3+3 i planowany etap III” w formule 2+3, projekty drogowe, w tym w szczególności: „Modernizacja ciągu ulic Marsa-Żołnierska odc. węzeł Marsa – granica miasta – etap II”, „Przebudowa ul. Marynarskiej na odcinku ul. Taśmowa – ul. Rzymowskiego”, „Przebudowa ul. Wał Miedzeszyński”, „Rozwój i uporządkowanie terenów zieleni wraz z elementami rekreacyjnymi na terenie Parku Pole Mokotowskie, Parku Żeromskiego oraz Parku Ogrody Kosmosu w Warszawie”, „Utworzenie EKOparku przy ul. Gierdziejewskiego”, „Utworzenie Parku wokół Stawu Służewieckiego wraz z przywróceniem jego funkcji retencyjnej”, „Zakup sprzętu i wyposażenia w celu realizacji II etapu Wystawy Głównej Muzeum Warszawy oraz prowadzenia działalności kulturalnej w siedzibie przy rynku Starego Miasta w Warszawie”, „Poprawa drożności i powiązań głównego korytarza północno-centralnego w obszarze Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły na terenie m.st. Warszawy”. W ramach Funduszu Spójności m.st. Warszawa korzysta ze środków na realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna, w ramach którego realizowane są projekty: „Stworzenie warunków dla sprawnego wdrażania instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego”, „Rewitalizacja – wspólna sprawa”. Dodatkowe źródła współfinansowania z UE projektów inwestycyjnych stanowi w szczególności Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, z którego pochodzą środki na finansowanie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego. W ramach tego Programu realizowane są m.in. następujące projekty: „Rozbudowa systemu alarmowania i ostrzegania ludności w Warszawie”, „Kompleksowa ochrona bioróżnorodności w zakresie fauny i flory z elementami edukacji ekologicznej”, „E-administracja” – utworzenie portalu e-usług m.st. Warszawy, „Nowa jakość kultury” – poprawa dostępności do zasobów kultury poprzez modernizację i wyposażenie Sali

widowiskowej oraz wybranych scen teatralnych m.st. Warszawy”, „Ochrona dziedzictwa kulturowego m.st. Warszawy poprzez dostosowanie wybranych obiektów zabytkowych do wdrożenia nowej oferty edukacyjno-kulturalnej”, „Zakup specjalistycznego sprzętu niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych oraz minimalizowania skutków katastrof naturalnych”, „Zagospodarowanie strony południowej kanału Bródnowskiego na długości zbiornika retencyjno-rekreacyjnego”. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego wspólnie z Europejskim Funduszem Społecznym stanowią też źródło finansowania projektów realizowanych w ramach nowego instrumentu rozwoju miejskich obszarów funkcjonalnych jakim są Zintegrowane Inwestycje Terytorialne. Wiodące projekty aktualnie realizowane z zakładaną kontynuacją w 2019 r. w formule ZIT uwzględnione w WPF 2018-2045 stanowią, m.in.: „Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego”, „Rozwój sieci tras rowerowych Warszawy w ramach ZIT WOF – etap I” , „Budowa parkingów Strategicznych „Parkuj i Jedź” (Park and Ride) – etap III, „Budowa i wdrożenie zintegrowanego systemu wsparcia usług opiekuńczych opartego na narzędziach TIK na terenie Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (e-opieka)”.

Ww. projekty inwestycyjne mają zagwarantowane wsparcie ze środków unijnych na podstawie zawartych umów o dofinansowanie. Środki tytułem refundacji poniesionych przez Miasto wydatków z budżetu unijnego i z innych źródeł pomocowych w związku z realizacją tych projektów są ujęte w WPF m.st. Warszawy edycji 2018-2045 z przewidzianym rozliczeniem dotacji z UE do 2023 r. Większość ww. projektów znajduje się na etapie zaawansowanej realizacji, dlatego w trakcie roku budżetowego będzie następowało dostosowanie prognozowanych kwot wydatków i dochodów oraz sukcesywne wprowadzanie zmian do budżetu i do WPF.

Planowane jest uzyskanie dofinansowania z UE na kontynuowanie modernizacji ciągu ulic Marsa-Żołnierska na odcinku węzeł Marsa-granica miasta w ramach etapu III.

Na podstawie uchwały Rady m.st. Warszawy z dnia 14 czerwca 2018 r. wprowadzono do budżetu Miasta na 2018 r. i Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta na lata 2018-2045 nowe zadanie do realizacji w latach 2018-2020 z planowanym wsparciem unijnym „Parkuj i Jedź” „Żerań PKP” w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Projekt ten znajduje się na etapie procedur prowadzących do uzyskania dofinansowania unijnego.

Miasto podejmuje aktywne działania w celu uzyskania dofinansowania z UE na budowę Stacji Postojowo-Technicznej Mory w ramach III etapu rozbudowy II linii metra.

Pozostałe źródła współfinansowania projektów realizowanych przez Miasto przy wsparciu z UE stanowią środki w ramach Komisji Europejskiej, jak też środki z innych źródeł pomocowych, jak EOG Norweski Mechanizm Finansowy.

Projekty tzw. „miękkie” finansowane są z Europejskiego Funduszu Społecznego i ze środków programów wspólnotowych ustanawianych przez Komisję Europejską/Radę Unii Europejskiej w postaci wieloletnich lub rocznych programów realizujących cele polityk wspólnotowych UE. Z wymienionych źródeł finansowane są w szczególności projekty w ramach programu Uczenie się przez całe życie/

Comenius, które są realizowane głównie przez szkoły, projekty w ramach Programu Horyzont 2020 – „Zarządzanie mnogością miejskich źródeł danych – Vavel”, „URBANREC – nowe podejście do przetwarzania miejskich odpadów wielogabarytowych w wysokiej jakości produkty wielokrotnego wykorzystania”, „P2Endure – Innowacyjna głęboka termomodernizacja budynków przy użyciu gotowych komponentów”, „BEST – Lepsza wydajność oczyszczania ścieków”, „Finansowanie rozwoju środowiska i efektywności energetycznej w szkołach – FEEDSCHOOL”, „Punkt Informacji Europejskiej Europe Direct – Warszawa”.

Zakłada się, że dochody budżetu Miasta w 2019 r. z tytułu dofinansowania w formie dotacji z UE realizacji projektów w ramach aktualnego okresu programowania 2014-2020 przekroczą 980 mln zł, przy czym dochody majątkowe związane z realizacją zadań inwestycyjnych sięgną kwoty około 945 mln zł.

Dochody ze sprzedaży mienia obciążone są ryzykiem wynikającym z faktu, iż w 2017 r. dla dużej liczby przetargów dotyczących sprzedaży nieruchomości gruntowych nie pozyskano nabywców. Podobna sytuacja utrzymuje się w pierwszych pięciu miesiącach br.

Zmiany w przepisach regulujących **przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości** polegające na utrzymaniu możliwości wnoszenia przez zainteresowane osoby wniosków o przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, na likwidacji niektórych bonifikat, a w szczególności zmiany wprowadzone w drodze ustawy z 28 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła rozszerzenie katalogu podmiotów uprawnionych do ubiegania się o przekształcenie, zwłaszcza dopuszczenie osób prawnych do przekształceń – przełożyły się na zmiany w poziomie dochodów z tego źródła. Począwszy od 2015 r. w horyzoncie do 2020 r. następuje stopniowe obniżanie planowanych wpływów z przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności na tle ostatnich lat. Dochody zakładane na 2019 r. w ramach Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta na lata 2018-2045 stanowią kontynuację tego spadkowego trendu. Prognozy tych dochodów w perspektywie wieloletniej mogą ulec zmianie w związku z podjęciem przez Radę m.st. Warszawy uchwały Nr L/1217/2017 z dnia 8 czerwca 2017 r. w sprawie określenia warunków udzielania bonifikat i wysokości stawek procentowych od opłat za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości dla osób fizycznych i spółdzielni mieszkaniowych. Prognozy dochodów z tego źródła obciążone są dodatkowo elementem niepewności w kontekście podjętych w ostatnim czasie przez Senat RP i rząd inicjatyw legislacyjnych dotyczących:

- senackiego projektu nowelizacji ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości. Projekt zakłada możliwość przekształcenia tego prawa na podstawie ustawy przez osoby fizyczne, które na dzień 13 października 2005 r. były użytkownikami wieczystymi nieruchomości zabudowanych na cele mieszkaniowe, z garażami, albo przeznaczone na tego rodzaju cele,

- wznowionych przez rząd prac nad projektem ustawy o przekształceniu współużytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe we współwłasność. Projekt przewiduje, że z chwilą jego wejścia w życie prawo użytkowania wieczystego przekształci się we własność. Warunkiem przekształcenia będzie uiszczenie opłaty przekształceniowej, którą będą wносить osoby, które skorzystają na przekształceniu, czyli właściciele lokali i domów jednorodzinnych. Wysokość tej opłaty wyniesie tyle ile ostatnia opłata, jaką płacił dany użytkownik wieczysty, przy czym opłata ma być wnoszona przez 20 lat – w przypadku właścicieli lokali mieszkalnych i przez 33 lata – w przypadku właścicieli lokali użytkowych w blokach, w tym garaży podziemnych. Za jednorazowe wniesienie opłaty przewidziana jest bonifikata w wysokości 50%.

Odrębny problem stanowią ograniczenia wynikające z działania reguły fiskalnej reglamentującej zadłużenie z art. 243 ustawy o finansach publicznych z uwagi na to, że dochody z przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności choć stanowią dochody majątkowe, to nie są zaliczane na potrzeby obliczania zdolności kredytowej do dochodów ze sprzedaży majątku komunalnego.

4.3.2. Główne kierunki w zakresie wydatków budżetowych

4.3.2.1. Realizacja programu rozwoju

Priorytetem dla Miasta w 2019 r. będzie realizacja zadań takich jak: rozwój komunikacji miejskiej, przy czym priorytetowo jest traktowana rozbudowa II linii metra w ramach etapu II i III, jak też dalsze doskonalenie infrastruktury drogowej, a ponadto realizacja takich programów jak:

- program rozwoju edukacji rozszerzony uchwałą Rady m.st. Warszawy z 14 czerwca br. o nowe zadania do realizacji w dzielnicach w latach 2019-2023 (np. modernizacja Szkoły Podstawowej nr 330 przy ul. Mandarynki 1 na Ursynowie – 5 mln zł w latach 2018-2020, rozbudowa Szkoły Podstawowej nr 367 przy ul. Przytulnej 3 na Białoleścu – 2,3 mln zł w latach 2018-2019, rozbudowa szkoły Podstawowej nr 322 przy ul. Dembowskiego 9 na Ursynowie – 3 mln zł w latach 2018-2020) przy wzmocnieniu o dodatkowe środki na zadania inwestycyjne w tym obszarze już uwzględnione w WPF-ie – ogólnomiejskie (zwiększenie o 172,6 mln zł w latach 2019-2023) i dzielnicowe (zwiększenie łącznie w dzielnicach o 101 mln zł w latach 2019-2023, z tego np. budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ul. Anny German na Żoliborzu – zwiększenie o 23,9 mln zł w latach 2019-2021; budowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego przy ul. Gilarskiej na Targówku – zwiększenie o 20 mln zł w 2020 r., budowa kompleksu oświatowego przy ul. Zaruby na Ursynowie – zwiększenie o 36 mln zł w latach 2018-2020, budowa szkoły podstawowej wraz z infrastrukturą na Wilanowie – zwiększenie o 25 mln zł w latach 2018-2020),
- program rozwoju ochrony zdrowia poprzez realizację programów zdrowotnych, przebudowę, rozbudowę, modernizację działających podmiotów leczniczych, w tym miejskich szpitali i przychodni i rozwój infrastruktury w tym obszarze, jak też poprzez budowę nowych przychodni i szpitali, w tym w szczególności budowę Szpitala Południowego; uchwałą Rady m.st. Warszawy z 14 czerwca br. został wprowadzony nowy Program polityki zdrowotnej o łącznej wartości

wydatków ogólnomiejskich 125 mln zł z okresem realizacji w latach 2019-2023,

- program rozwoju sieci żłobków przy zabezpieczeniu dodatkowych środków na wydatki ogólnomiejskie w kwocie łącznej 200 mln zł w latach 2019-2024 na podstawie uchwały Rady Miasta z 14 czerwca br.,
- program rozwoju budownictwa społecznego, modernizacja budynków komunalnych w obszarze rewitalizacji zasilony dodatkowymi środkami w kwocie 44,7 mln zł na lata 2019-2023 na podstawie uchwały Rady z 14 czerwca br.,
- rewitalizacja obszaru Pragi,
- program „Dzielnica Wisła” i zagospodarowanie nadbrzeży Wisły,
- program „Centra Lokalne”,
- zabezpieczenie przeciwpowodziowe,
- program zieleni miejskiej wzmocniony dodatkowymi środkami w wysokości 27,7 mln zł z realizacją w okresie 2019-2023.

4.3.2.2. Wsparcie wydatków bieżących nowymi instrumentami

W 2019 r. Miasto będzie kontynuowało działania ukierunkowane na wsparcie rodzin przy wykorzystaniu wprowadzonych w 2017 r. nowych instrumentów finansowych w celu tworzenia warunków dla poprawy życia warszawskich rodzin.

Warszawski Bon Żłobkowy

Dla rodzin, których dzieci uczęszczają do żłobka lub oczekują na miejsce w nim zostało wprowadzone z dniem 1 września 2017 r. świadczenie pieniężne w wysokości 400 zł miesięcznie pod nazwą „Warszawski Bon Żłobkowy”, które można przeznaczyć na prywatny żłobek, klub malucha czy dziennego opiekuna przy spełnieniu określonych warunków, w tym dochodowych, przy czym rodzice, którzy otrzymają bon, muszą zrezygnować z miejsca lub z ubiegania się o miejsce w żłobku publicznym lub dofinansowywanym przez Miasto. Warszawski Bon Żłobkowy stanowi też zachętę dla rodzin z małymi dziećmi do poszukiwania i podjęcia pracy oraz płacenia w Warszawie podatków. W celu zwiększenia dostępności tej formy pomocy dla rodzin uchwałą Rady m.st. Warszawy z dnia 19 kwietnia 2018 r. zostało zwiększone o 50% kryterium dochodowe netto na jednego członka rodziny przy ubieganiu się przez rodziców o Warszawski Bon Żłobkowy. Według nowych zasad świadczenie to będzie przyznawane od września tego roku. W budżecie Miasta na 2018 r. zostało zarezerwowane na ten cel ponad 21 mln zł. Planowane jest utrzymanie tej kwoty w budżecie na przyszły rok.

Bezpłatne zajęcia edukacyjne dla dzieci w przedszkolach

Kolejnym działaniem samorządu warszawskiego na rzecz rodzin są wprowadzone od 1 września 2017 r. **bezpłatne zajęcia edukacyjne dla dzieci w przedszkolach**, co oznacza, że opłaty za pobyt w przedszkolu dotyczą tylko posiłków. Ocenia się, że z tego rozwiązania skorzystało 47 000 dzieci uczęszczających do warszawskich przedszkoli. Zakłada się, że dzięki wprowadzeniu tego instrumentu polityki

prorodzinnej zmniejszeniu uległy również bariery ekonomiczne w dostępie do edukacji przedszkolnej dla rodzin o niskich dochodach. Jest to też dodatkowa forma wspierania przez Miasto przedszkoli. O skali i zakresie tego wsparcia świadczą dane dotyczące rozbudowy infrastruktury społecznej w tym obszarze w ostatnich latach, z których wynika, że od 2007 r. Miasto zbudowało 34 przedszkoli, na co zaangażowano środki budżetowe ok. 500 mln zł, ponad 200 placówek zostało w tym czasie zmodernizowanych lub wyremontowanych. Na realizację tych celów zaangażowano środki budżetowe przekraczające 700 mln zł. Co roku na utrzymanie przedszkoli publicznych i dotację dla niepublicznych przedszkoli Warszawa przeznacza około 800 mln zł (dane za 2017 r.). W efekcie podjętych przez Miasto działań od 2007 r. w Warszawie przybyło 15,6 tys. miejsc przedszkolnych i dodatkowo zostało sfinansowanych przez Miasto 1 800 miejsc w przedszkolach niepublicznych.

Bezpłatne przejazdy komunikacją miejską na podstawie Kart ucznia

Jako instrument wsparcia dla rodzin należy traktować również wprowadzone z dniem 1 września 2017 r. **uprawnienie dla uczniów warszawskich szkół podstawowych i gimnazjów, publicznych i niepublicznych oraz dla uczniów mieszkających w Warszawie i uczących się w szkołach poza Warszawą do korzystania z bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską na podstawie Kart ucznia.** Uprawnienie, o którym mowa, obowiązuje na obszarze 1 i 2 strefy. Od momentu wdrożenia tego rozwiązania wydano 145 tys. Kart ucznia. Można przyjąć, że liczba faktycznie korzystających z tego uprawnienia jest większa, ponieważ pozostali uczniowie korzystają z innych ulg, np. przysługujących w ramach karty Dużej Rodziny. Rozwiązanie to także ma na celu promowanie i zachęcanie młodego pokolenia do korzystania z transportu publicznego, co z kolei służy promowaniu przez Warszawę zachowań proekologicznych. W efekcie wdrożenia tego instrumentu ponad dwukrotnie wzrosła liczba młodych osób korzystających z komunikacji miejskiej, o czym świadczy zwiększenie o ok. 70 tys. liczby osób, które po raz pierwszy wyrobiły kartę miejską.

Prospołeczne i prorozwojowe zmiany taryfy przewozowej

Miasto wykorzystuje aktywnie instrumenty lokalnej polityki taryfowej, które pozwalają na kształtowanie i promowanie określonych postaw i zachowań mieszkańców i jednocześnie sprzyjają zrównoważonemu rozwojowi społecznemu i gospodarczemu Miasta. Przykładem takiego działania są wprowadzone z dniem 1 czerwca 2017 r. **zmiany taryfy przewozowej środkami komunikacji miejskiej** polegające na obniżeniu cen za bilety długookresowe obowiązujące w I i w II strefie i na poszerzeniu aktualnej oferty o nowe propozycje taryfowe, w tym m.in. bilety 72-godzinne, grupowe, konferencyjne, 3-dniowe, co ma służyć zwiększeniu zainteresowania mieszkańców środkami komunikacji miejskiej. Wprowadzone zmiany – zgodnie z założeniem – nie przyniosły negatywnych skutków finansowych dla budżetu Miasta w związku z tym, że potencjalny ubytek dochodów na skutek obniżki cen niektórych biletów został w pełni zrekompensowany przez wyższą sprzedaż wszystkich biletów w rezultacie większej liczby pasażerów korzystających z przystępniejszej cenowo i poszerzonej oferty taryfowej. W efekcie w 2017 r. zanotowano wzrost – o 1,5 mln zł – w stosunku do roku poprzedniego wpływów budżetowych ze sprzedaży biletów.

Od 1 września 2018 r. zostanie wprowadzona nowa poszerzona i korzystniejsza cenowo oferta taryfowa dla osób, które mieszkają w Warszawie i rozliczają się z podatku dochodowego od osób fizycznych w jednym ze stołecznych urzędów skarbowych oraz korzystają na co dzień z warszawskiego transportu publicznego na podstawie Karty Warszawiaka i Karty Młodego Warszawiaka. W dniu 24 maja 2018 r. Rada m.st. Warszawy przyjęła uchwały Nr: LX/1850/2018 i LX/1851/2018 zmieniające zakres obowiązywania i nową taryfę biletową dla biletu warszawiaka i młodego warszawiaka. Zgodnie z ww. uchwałami Rady od 1 września br. nie będzie już podziału na bilety ważne tylko w 1. czy w 2. strefie biletowej. Taryfa biletowa zostanie uproszczona i znajdą się w niej tylko bilety ważne w obu strefach biletowych: bilet 30-dniowy normalny imienny w cenie 98 zł oraz bilet 90-dniowy normalny imienny w cenie 250 zł. Dotychczas za bilet warszawiaka ważny w obu strefach trzeba zapłacić odpowiednio 166 zł (bilet 30-dniowy normalny) lub 406 zł (bilet 90-dniowy normalny). Aktualnie Kartę Warszawiaka lub Młodego Warszawiaka posiada już ponad 373 tys. osób.

Rozwój metropolitalnej oferty taryfowej „Warszawa+”

W celu promowania postaw proekologicznych i budowania wspólnego systemu transportu zbiorowego w aglomeracji warszawskiej w 2019 r. **Miasto będzie nadal wykorzystywało zachęty dla samorządów gmin podwarszawskich w celu zwiększenia zainteresowania mieszkańców tych gmin transportem zbiorowym organizowanym przez Zarząd Transportu Miejskiego.**

Temu celowi służy, m.in. **kontynuowanie metropolitalnej oferty taryfowej „Warszawa+”** funkcjonującej na podstawie uchwały Rady m.st. Warszawy od dnia 1 sierpnia 2014 r. i **skierowanej do samorządów gmin aglomeracji warszawskiej**, które są gotowe na wyższe dopłaty do funkcjonowania komunikacji, oferując w zamian swoim mieszkańcom możliwość korzystania z **tańszych biletów długookresowych ważnych w obu lub tylko w drugiej strefie biletowej** na podstawie spersonalizowanej karty wzorem Karty Warszawiaka wydawanej mieszkańcom przez gminy na warunkach określonych przez Radę m.st. Warszawy. Prekursorem tego rozwiązania była gmina Marki (od 1 sierpnia 2014 r.), która następnie decydując się na dalszą integrację od dnia 1 listopada 2016 r. przystąpiła do strefy biletowej 1.

Obecnie z metropolitalnej oferty taryfowej „Warszawa+” korzystają m.in. samorządy Jabłonnej, Nadarzyn, Wieliszewa, Legionowa, Konstancina-Jeziornej. W dniu 24 maja 2018 r. Rada m.st. Warszawy podjęła uchwałę Nr LXVII/1849/2018 o nowych zasadach dofinansowania biletów w ramach porozumienia „Warszawa+”. Na podstawie tej uchwały została **poszerzona dotychczasowa oferta „Warszawa+”**. Nowe porozumienie zakłada **trzy poziomy dofinansowania zakupu biletu przez gminy i trzy rodzaje biletów: „Bilet Warszawa+1”, „Bilet Warszawa+2”, „Bilet Warszawa+3”** w zależności od opcji wybranej przez zainteresowane samorządy aglomeracji warszawskiej. Różnica w cenie biletu zostanie sfinansowana z budżetu danej gminy. Mieszkańcy gmin podwarszawskich korzystający ze zintegrowanej sieci komunikacyjnej Warszawy zapłacą rocznie nawet do 720 zł mniej za bilety długookresowe, a samorządy gmin podwarszawskich zdecydują, czy i które rozwiązanie wprowadzą na swoim terenie.

Kolejną propozycją adresowaną do samorządów **gmin aglomeracji warszawskiej** jest **kontynuowanie możliwości włączenia mieszkańców gmin z tego terenu do 1 strefy biletowej**. Warunkiem zawarcia porozumienia w tej sprawie jest zgoda wyrażona stosowną uchwałą przez Radę m.st. Warszawy. Koszty przystąpienia do 1 strefy biletowej traktowane jako różnica między ceną biletu w 1 i w 2 strefie pokrywane są z budżetów gmin ościennych w postaci zwiększenia dotacji do transportu zbiorowego organizowanego przez m.st. Warszawa na rzecz tych gmin. Tym samym wzrasta udział tych gmin w finansowaniu całkowitych kosztów publicznego transportu zbiorowego pokrywanych przez budżet m.st. Warszawy. Aktualnie w 1 strefie biletowej przy zwiększonych dopłatach na transport zbiorowy funkcjonuje kilka gmin aglomeracji warszawskiej, m.in. Marki, Łomianki, Żąbki (bez komunikacji kolejowej), a od września br. rozwiązanie to planowane jest do wdrożenia w Izabelinie i w Konstancinie-Jeziornie.

W 2019 r. planuje się kontynuowanie wykorzystywania nowych rozwiązań w obszarze aktywności obywatelskiej mieszkańców Warszawy mając na celu włączenie społeczności lokalnych w proces współdecydowania o sprawach Miasta. Planuje się **wdrożenie w 2019 r. kolejnej edycji tzw. budżetu partycypacyjnego w dzielnicach** przy rosnącej z roku na rok w ujęciu nominalnym i w relacji do budżetów dzielnicowych puli środków przeznaczonych do dyspozycji mieszkańców każdej dzielnicy w ramach tego instrumentu. Działania Miasta w tym kierunku sprzyjają wzmacnianiu potencjału rozwojowego Warszawy poprzez budowanie kapitału społecznego i wspólnot lokalnych i wpisują się w cele i zadania wynikające z Programu Wzmacniania Wspólnoty Lokalnej na lata 2015-2020, jak też Zintegrowanego Programu Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 r. zorientowanego na zwiększenie aktywności mieszkańców w różnych obszarach funkcjonowania Miasta.

4.3.2.3. Realizacja zadań w oparciu o dofinansowanie unijne

Efektem starań Miasta o pulę dotacji unijnych w ramach alokacji 2014-2020 jest przede wszystkim uzyskanie dofinansowania z budżetu UE na rozbudowę centralnego odcinka II linii metra wraz z infrastrukturą towarzyszącą i zakupem taboru realizowaną w dwóch etapach w ramach działania 6.1 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – rozwój publicznego transportu zbiorowego w miastach 2014-2020. Etap II rozbudowy metra II linia w formule 3+3 uzyskał wsparcie z budżetu unijnego na podstawie umowy o dofinansowanie podpisanej 23 września 2016 r. i zatwierdzonej przez Komisję Europejską 9 stycznia 2017 r. Jej całkowita wartość to 3.164 mln zł, z czego dofinansowanie z budżetu unijnego wyniesie 1.826 mln zł. W ramach tej inwestycji powstanie 6 stacji o długości 6,6 km: 3 stacje w kierunku wschodnio-północnym o długości 3,2 km (Szwedzka, Targówek, Trocka) i 3 stacje w kierunku zachodnim o długości 3,4 km (Księcia Janusza, Młynów, Płocka). Zakres projektu obejmował również budowę infrastruktury towarzyszącej metra, tj. rozbudowę Stacji Techniczno-Postojowej Kabaty, prace przygotowawcze dla etapu III rozbudowy metra II linia i zakup nowego taboru – 13 sztuk pociągów dostosowanych do obsługi I i II linii metra (zakup taboru jest realizowany przez spółkę metro sp. z o.o.). Inwestycja jest realizowana

od 2016 r. Prace budowlane prowadzone na odcinku wschodnio-północnym na podstawie umowy zawartej z wykonawcą w marcu 2016 r. przebiegają bez opóźnień w stosunku do harmonogramu rzeczowo-finansowego, zakończenie robót budowlanych planowane jest w maju 2019 r., a oddanie do użytkowania nastąpi planowo jesienią 2019 r. Budowa zachodniego odcinka, na Wolę, realizowana na podstawie umowy z wykonawcą zawartej we wrześniu 2016 r. jest mniej zaawansowana, ponieważ rozpoczęła się z kilkumiesięcznym przesunięciem w stosunku do odcinka wschodnio-północnego. Zgodnie z umową, budowa tego odcinka potrwa do końca listopada 2019 r., a stacje zostaną uruchomione po zakończeniu odbiorów, co powinno nastąpić na wiosnę 2020 r. Rozliczenie środków z dotacji z UE tytułem dofinansowania II etapu rozbudowy metra w formule 3+3 założono do 2021 r.

Miasto uzyskało również dofinansowanie z budżetu UE na rozbudowę II linii metra w ramach etapu III w formule „2+3” wraz z zakupem taboru (przewidziany jest zakup 17 sztuk pociągów, zakup taboru jest realizowany przez metro sp. z o.o.) na podstawie umowy zawartej 3 października 2017 r. przewidującej dofinansowanie z budżetu unijnego nie większe niż 1.952 mln zł przy koszcie całkowitym inwestycji 3.565 mln zł. Miasto podejmuje też aktywne działania w celu uzyskania dofinansowania z budżetu unijnego na budowę stacji Techniczno-Postojowej Mory. Aktualnie zadanie to ma zabezpieczone finansowanie z własnych środków budżetowych Miasta w ramach WPF m.st. Warszawy na lata 2018-2045 z zaplanowanym okresem realizacji w latach 2018-2022, przy czym uchwałą Rady m.st. Warszawy z 14 czerwca br. środki te zostały zwiększone o 425 mln zł w latach 2021-2023 do poziomu całkowitych kosztów zadania powyżej 1.625 mln zł, ponieważ kosztorysy ofertowe w ramach prowadzonego postępowania przetargowego w celu wyłonienia wykonawcy tego zadania opiewały na kwoty wyższe niż zabezpieczone w budżecie Miasta. Etap III rozbudowy metra II linia obejmuje budowę trzech stacji w kierunku wschodnio-północnym (stacje Zacisze, Kondratowicza, Bródno) i odcinka w kierunku zachodnim wraz ze stacją Techniczno-Postojową Mory, w ramach którego przewiduje się budowę dwóch stacji o roboczej nazwie „Wola Park” (powstanie pod Górczewską w rejonie ul. Białowiejskiej) i stacja „Powstańców Śląskich” (przy skrzyżowaniu ulicy Górczewskiej i Powstańców Śląskich). W sumie w ramach odcinków 2+3 powstanie ok. 6 km nowej trasy. Aktualnie zostały uruchomiane procedury prowadzące do wyłonienia wykonawców obydwu odcinków III etapu rozbudowy II linii metra. Zakłada się, że rozpoczęcie robót w ramach III etapu rozbudowy II linii metra powinno nastąpić w 2019 r., natomiast zakończenie prac budowlanych planowane jest do końca 2022 r. Zakończenie rozbudowy II linii metra wraz ze stacją postojową Mory planowane jest w 2023 r.

M.st. Warszawa uzyskało też dofinansowanie ze środków unijnych na duże projekty drogowe, w tym m.in. na modernizację ciągu ulic Marsa-Żołnierska II etap (umowa o dofinansowanie z UE została podpisana w maju 2016 r.), na przebudowę ul. Marynarskiej (umowa o dofinansowanie ze środków unijnych została podpisana w sierpniu 2016 r.), na przebudowę ul. Wał Miedzeszyński (umowa o dofinansowanie została podpisana w październiku 2017 r.). W br. przewidywane jest zakończenie robót w ramach II etapu modernizacji ciągu ulic Marsa-Żołnierska z planowanym końcowym rozliczeniem środków pozyskanych w formie dotacji tytułem dofinansowania tej inwestycji w 2019 r.

Planowane jest kontynuowanie modernizacji ulicy Marsa/Żołnierska w ramach III etapu z realizacją w latach 2019-2021 – koszt całkowity tego zadania wyniesie 79 mln zł przy zakładanym dofinansowaniu z UE 67 mln zł. Planuje się złożenie wniosku o dofinansowanie do 30 czerwca 2019 r., natomiast w III kwartale 2019 r. przewiduje się uruchomienie procedur przetargowych prowadzących do wyłonienia wykonawcy tego zadania.

Umowa na wykonanie przebudowy ul. Marynarskiej zakłada zakończenie robót budowlanych do 5 lipca br., natomiast termin złożenia wniosku końcowego o dofinansowanie upływa 31 grudnia br. Przewidywane jest przedłużenie ww. terminów odpowiednio do czerwca i do września 2019 r.

W przypadku zadania dot. przebudowy ul. Wał Miedzeszyński zostały uruchomione procedury przetargowe. Realizacja tego zadania planowana jest do 2020 r.

Jako kluczowe traktowane są zadania inwestycyjne realizowane wspólnie z innymi samorządami powiązanych funkcjonalnie z Miastem tj. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT). Miasto i 39 samorządów warszawskiego obszaru metropolitalnego tworzących Warszawski Obszar Funkcjonalny (WOF) realizują wspólne przedsięwzięcia łączące działania finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekty realizowane w ramach ZIT dotyczą przede wszystkim rozwoju zrównoważonego sprawnego transportu w ramach WOF w szczególności poprzez rozwój sieci dróg rowerowych i rozwój sieci parkingów „Parkuj i Jedź” na terenie WOF. Projekt Rozwój tras rowerowych w ramach ZIT – etap I – znajduje się w fazie zaawansowanej realizacji z terminem zakończenia do 31.12.2018 r. przy końcowym rozliczeniu środków z UE pozyskanych na dofinansowanie tej inwestycji do 2019 r. Aktualnie większość projektów przewidzianych do realizacji w ramach ZIT posiada już zawarte umowy o dofinansowanie i znajduje się w fazie procesu inwestycyjnego. W przypadku projektu „Parkuj i Jedź” – etap III jego realizacja została wydłużona do końca listopada br., tym samym planowe złożenie wniosku końcowego o płatność nastąpi do końca br. Planowana jest realizacja IV etapu projektu „Parkuj i Jedź” „Żerań PKP”. Zadanie to zostało wprowadzone do budżetu na br. i do WPF-u Miasta na lata 2018-2045 w drodze uchwały Rady m.st. Warszawy w dniu 14 czerwca br. Projekt znajduje się na etapie procedur prowadzących do zawarcia umowy o dofinansowanie. Zakłada się, że przy całkowitej wartości projektu 5.881.150 zł dofinansowanie z UE wyniesie 3.681.236 zł. Realizacja tego projektu przypadnie na lata 2019-2020. Celem zadania jest zmniejszenie ruchu drogowego w centrum Warszawy i tym samym poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie dostępności komunikacji miejskiej. Planuje się budowę naziemnego parkingu z około 220 miejscami postojowymi dla samochodów osobowych, w tym około 9 miejsc przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych oraz około 110 miejsc postojowych dla rowerów. Parking zostanie wyposażony w system pobierania opłat. Wybudowany zostanie również budynek socjalno-techniczny. W bieżącym roku planuje się opracowanie dokumentacji projektowej, wybór wykonawcy robót budowlanych i ich rozpoczęcie.

Pozostałe projekty realizowane w ramach ZIT stanowią: projekty przewidziane do realizacji w sektorze opieki społecznej, takie jak: „Rozwój Wirtualnego WOF” – projekt znajduje się w fazie

realizacji, umowa o dofinansowanie została podpisana 29.09.2017 r., wartość całkowita projektu wynosi 70.592.601 zł przy dofinansowaniu z UE 56.474.810 zł, „Budowa i wdrożenie zintegrowanego systemu wsparcia usług opiekuńczych opartego na narzędziach TIK (technologie innowacyjno-komunikacyjne) na terenie WOF (E-opieka)”- projekt znajduje się na etapie procedur prowadzących do podpisania umowy o dofinansowanie z UE, wartość całkowita projektu wynosi 26.093.125 zł przy dofinansowaniu 20.874.500 zł. Dofinansowanie z UE uzyskiwały też projekty dotyczące doposażenia lub wyposażenia i dofinansowania utrzymania żłobków, które stanowią projekty tzw. „miękkie” pozostające aktualnie w trakcie realizacji przez Zespół Żłobków m.st. Warszawy i obejmują projekty: „Żłobek dla malucha – szansą na powrót do aktywności zawodowej rodzica” – wartość całkowita projektu wynosi 12.077.507 zł przy dofinansowaniu z UE 9.646.080 zł; „Przyjazny żłobek partnerem w opiece nad dzieckiem dla pracującego rodzica” – całkowita wartość projektu wynosi 7.297.528 zł przy dofinansowaniu z UE 5.836.108 zł. Projekty przewidziane do realizacji w sektorze oświaty i edukacji stanowią: „Szkoła bliżej nauki” – projekt jest realizowany we współpracy z 6 gminami podwarszawskimi, liderem projektu jest Muzeum Kopernik, projekt jest realizowany od września 2017 r. umowa o dofinansowanie została zawarta 1 marca 2017 r.; „Bliżej rynku pracy – Zintegrowany System Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego ZIT WOF” – projekt jest w toku realizacji na podstawie umowy o dofinansowanie podpisanej 11 września 2017 r., całkowita wartość projektu wynosi 2.381.103 zł przy dofinansowaniu z budżetu UE 2.127.173 zł, projekt ma charakter partnerski i jest realizowany we współpracy z 10 gminami podwarszawskimi i UW, liderem projektu jest m.st. Warszawa, planowe zakończenie projektu przewidziane jest na 30 września 2019 r.

Zakłada się, że wartość projektów planowanych do realizacji w ramach ZIT w latach 2019-2022 wyniesie łącznie około 479 mln zł, przy dofinansowaniu z budżetu UE na poziomie około 367 mln zł. Planuje się, że projekty tzw. „miękkie” związane z wydatkami bieżącymi w ramach ZIT osiągną wartość w latach 2019-2022 około 140 mln zł przy dofinansowaniu z budżetu UE powyżej 71 mln zł.

4.4. Ryzyka dotyczące realizacji zadań w 2019 r. i w latach następnych

4.4.1. Ryzyko nieplanowanych wypłat budżetowych z tytułu odszkodowań

4.4.1.1. Odszkodowania repriwatyzacyjne z Dekretu Bieruta

Wyzwaniem dla polityki budżetowej Miasta pozostaną w najbliższych latach problemy dotyczące odszkodowań repriwatyzacyjnych za przejęte przez państwo grunty, budynki i inne części składowe nieruchomości z mocy dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy (Dz.U. nr 50, poz. 279) w związku z art. 215 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2015 r. poz. 1774 z późn. zm.) w kontekście braku do tej pory całościowego systemowego rozwiązania tej kwestii.

Wydatki na cele odszkodowawcze nadal stanowią obciążenie dla budżetu Miasta, przy czym z dniem 17 września 2016 r. tzw. „mała ustawa reprivatyzacyjna” z 25 czerwca 2015 r. ograniczyła wydatki na ten cel.

Dotychczas środki wypłacone przez Miasto z tytułu odszkodowań w latach 2008-2017 wyniosły łącznie 1.762 mln zł, z czego odszkodowania dotyczące nieruchomości miejskich wyniosły 1.341 mln zł, a odszkodowania odnoszące się do nieruchomości Skarbu Państwa wyniosły 421 mln zł. Wydatki na odszkodowania reprivatyzacyjne z Dekretu Bieruta stanowiły kwotę 1.226 mln zł, z tego dotyczące nieruchomości miejskich wyniosły blisko 1 mld zł, natomiast dotyczące nieruchomości Skarbu Państwa zamknęły się kwotą 227 mln zł. W 2017 r. wydatki na odszkodowania wyniosły ok. 135 mln zł, przy czym dochody tytułem dotacji na odszkodowania z budżetu państwa stanowiące refundację wydatków poniesionych przez Miasto na cele odszkodowawcze dotyczące nieruchomości Skarbu Państwa wyniosły 55 mln zł, co oznacza, że różnica między tymi wielkościami na niekorzyść budżetu Miasta wyniosła 80 mln zł. Planowane wydatki na cele odszkodowawcze w 2019 r. przekraczają kwotę 44 mln zł, w tym wydatki na odszkodowania z tytułu Dekretu Bieruta opiewają na kwotę 17 mln zł. Zgodnie z WPF na wydatki na odszkodowania w latach 2018-2022 przewidziano łączne środki w wysokości 361 mln zł, w tym na Dekret Bieruta niespełna 188 mln zł.

W latach 2014-2015 Miasto uzyskało wsparcie w łącznej kwocie 370,5 mln zł w formie dotacji celowej ze środków Funduszu Reprivatyzacji z przeznaczeniem na dofinansowanie wypłaty odszkodowań za nieruchomości wyłączone na podstawie Dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy w oparciu o zapisy ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji podjętych w drodze ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. (Dz.U.2013 r., poz. 1643).

4.4.1.2. Odszkodowania z pozostałych tytułów

Obciążenia dla budżetu Miasta generują też odszkodowania za przejęte grunty pod drogi publiczne przed 1999 r., jak też grunty wydzielone pod drogi na wniosek właścicieli, z tytułu ograniczenia pozbawienia prawa własności nieruchomości ze względu na cele publiczne na podstawie obowiązujących przepisów, w tym w szczególności art. 73 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną i art. 98 ust. 3, art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Istotnym problemem wywołującym negatywne skutki finansowe są także odszkodowania w związku z roszczeniami właścicieli nieruchomości na skutek uchwalenia lub zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w związku z art. 36 ust. 1 pkt. 1, art. 36 ust.1 pkt. 2, art. 36 ust. 3 i 5 i art. 37 ust. 3 i 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.).

Rosnące wydatki na cele odszkodowawcze ograniczają w horyzoncie wieloletnim potencjał rozwoju m.st. Warszawy.

4.4.2. Wpłata na zwiększenie części równoważącej subwencji ogólnej (janosikowe)

Wydatki Miasta z tytułu wpłaty do budżetu państwa na zwiększenie subwencji równoważącej w 2018 r. wzrosły o blisko 100 mln zł, tj. o ok. 12%. Zakłada się, że w 2019 r. obciążenie budżetu Miasta z tytułu wpłaty do budżetu państwa z tytułu tzw. „janosikowego” zwiększy się r/r o kolejne 100 mln zł, tj. o przeszło 12% co będzie skutkiem, m.in. wyższej niż w kraju dynamiki podstawowych dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca zanotowanej w roku 2017. Powyższe obrazuje wzrost wydatków z tytułu wpłaty znacząco szybszy niż wzrost prognozowanych dochodów bieżących na 2019 r. (3%-5%).

Dodatkowo obowiązujący algorytm naliczania wpłat tytułem „janosikowego” do budżetu państwa obciążony jest wadą, ponieważ zawyża wpłaty w dużych aglomeracjach miejskich, w tym zwłaszcza w Warszawie, na skutek nie uwzględnienia w algorytmie ustalania wpłaty faktycznej liczby ludności, która jest znacząco wyższa od liczby mieszkańców wg statystyk GUS, jak też z uwagi na brak korekty z tytułu ponoszenia wyższych od przeciętnych kosztów funkcjonowania, w tym utrzymania infrastruktury miejskiej przez duże aglomeracje miejskie, w szczególności przez Warszawę dodatkowo ze względu na wykonywanie zadań związanych ze stołecznością.

Trybunał Konstytucyjny w Postanowieniu Sygnalizacyjnym z 26 lutego 2013 r. wskazał na liczne uchybienia w przepisach ustawy z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w zakresie dotyczącym wyrównania poziomu dochodów jednostek samorządowych i zasygnalizował konieczność kontynuowania działań ustawodawczych zmierzających do zrównoważenia wysokości wpłat wyrównawczych i zasad rozdziału środków pochodzących z tych wpłat. Natomiast w wyroku z 4 marca 2014 r. Trybunał orzekł, że niezgodny z konstytucją jest brak zagwarantowania województwom zachowania istotnej części dochodów własnych do realizacji zadań własnych.

Zakłada się, że wpłata Warszawy tytułem „janosikowego” w 2019 r. przekroczy 1 mld zł.

4.4.3. Dochody i wydatki związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych

Od stycznia 2019 r. w m.st. Warszawa będzie obowiązywał nowy system selektywnej zbiórki odpadów. Rada m.st. Warszawy przyjęła w drodze uchwały Nr LXI/1631/2018 z dnia 8 lutego 2018 r. dostosowany do wymogów wynikających z nowych przepisów Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie m.st. Warszawy z terminem obowiązywania od 1 stycznia 2019 r. Skutkiem wdrożenia nowego systemu odbioru odpadów komunalnych mogą być wyższe koszty obsługi tego systemu.

W celu kompleksowego uregulowania kwestii zagospodarowania odpadów komunalnych dokonano reorganizacji miejskiego systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie m.st. Warszawy w kierunku rozdzielenia wykonywania zadań dotyczących odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. W związku z powyższym Rada m.st. Warszawy uchwałą Nr LII/1251/2017 z dnia 6 lipca 2017 r. działając na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej powierzyła wykonywanie zadania polegającego na zagospodarowaniu odpadów komunalnych Miejskiemu Przedsiębiorstwu Oczyszczania w m.st. Warszawie sp. z o.o. Zadanie to

dotyczy świadczenia usług w zakresie rozbudowy, utrzymania i eksploatacji instalacji zagospodarowania odpadów. Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami od 1 stycznia 2019 r. odbiór odpadów z nieruchomości zamieszkanymi będzie realizowany przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o. w trybie tzw. zamówienia „in-house”, podczas gdy odbiór śmieci z nieruchomości niezamieszkanymi będzie realizowany przez operatorów wyłonionych w drodze przetargu nieograniczonego. Aktualnie uruchomione zostały procedury w celu przeprowadzenia postępowania przetargowego w tej sprawie.

4.5. Planowane działania racjonalizujące koszty i wydatki

W 2019 r. będą kontynuowane działania oszczędnościowe i racjonalizujące wydatki bieżące z wykorzystaniem efektu skali poprzez zbiorowe zakupy towarów i usług na potrzeby Urzędu m.st. Warszawy i jednostek organizacyjnych Miasta. Kontynuowane będą wdrożone w poprzednich latach rozwiązania takie jak: wspólne zakupy materiałów biurowych, wspólne ubezpieczenie mienia Warszawy, jak też działanie Warszawskiej Grupy Zakupowej w celu zakupu energii elektrycznej na potrzeby 705 jednostek organizacyjnych Miasta oraz podmiotów, dla których Miasto pełni funkcję właściciela oraz organizatora, tj. szkół, przedszkoli, bibliotek, ośrodków pomocy społecznej i innych jednostek.

Planuje się kontynuowanie podjętych w ub. działań racjonalizujących funkcjonowanie spółek miejskich ze 100% udziałem Miasta poprzez pozostawienie dywidendy w spółkach i rekompensatę ubytku dochodów budżetu Miasta z tego tytułu w drodze zmniejszenia wydatków budżetowych tytułem zakupu przez Miasto usług komunalnych w tych spółkach.

W 2019 r. i w latach następnych ważne będzie poszukiwanie dodatkowych źródeł kapitału dla rozwoju Warszawy przy wykorzystaniu alternatywnych mechanizmów realizacji zadań publicznych, jak np. partnerstwo publiczno-prywatne czy koncesje z ograniczonym udziałem środków budżetowych, zwłaszcza wobec możliwości skorzystania z dofinansowania z funduszy UE w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 i tworzenia tzw. hybrydowych modeli partnerstwa publiczno-prywatnego polegających na jednoczesnym wykorzystaniu: środków z funduszy pozyskanych przez jednostkę samorządową i kapitału prywatnego oraz ewentualnie krajowych środków publicznych poprzez udział środków własnych samorządu.

W 2019 r. będą kontynuowane działania w kierunku optymalizacji miejskich struktur organizacyjno-prawnych i systemu zarządzania w celu standaryzacji usług publicznych świadczonych na rzecz mieszkańców w ważnych obszarach aktywności Miasta oraz w celu uzyskania efektu synergii. Przykładem takiego działania było utworzenie z dniem 1 marca 2017 r. samorządowej jednostki organizacyjnej pn. Centrum Usług Społecznych „Społeczna Warszawa” powołanej w celu, m.in. organizowania i koordynowania świadczenia przez Miasto usług opiekuńczych i standaryzacji tych usług. Kolejnym przykładem takich działań jest utworzenie z dniem 1 maja 2018 r. nowej samorządowej jednostki organizacyjnej pn. Zespół do Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych nr 1 oraz z dniem 1 lipca 2018 r. powołania dwóch nowych samorządowych jednostek organizacyjnych

pn.: Zespół do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych nr 2 i Zespół do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych Nr 3 w celu zapewnienia wspólnej obsługi administracyjnej, finansowej, organizacyjnej i prawnej jednostkom organizacyjnym m.st. Warszawy działającym w sektorze opieki społecznej (domom dziecka, ośrodkom wsparcia i in. placówkom opiekuńczo-wychowawczym).

W 2019 r. kontynuowane będą inicjatywy sprzyjające efektywności zarządzania i wydatkowania środków publicznych oraz przejrzystości finansów Miasta poprzez wykorzystywanie nowoczesnych narzędzi zarządzania, tj. budżetowania zadaniowego, wzmocnienia kontroli zarządczej i audytu wewnętrznego. Zakłada się rozwój budżetowania zadaniowego, w tym w szczególności z wykorzystaniem w szerszym niż dotychczas zakresie mierników oceny efektów działalności stanowiących zobiektywizowane narzędzia pomiaru stopnia realizacji celów zadań w celu lepszego porównania uzyskanych wyników w czasie, jak też dokonania porównań między jednostkami organizacyjnymi Miasta. Ważnym instrumentem w aspekcie kreowania i realizacji polityki rozwoju Miasta pozostanie Wieloletnia Prognoza Finansowa jako podstawa formalno-prawna i ekonomiczno-finansowa do zaciągania zobowiązań długoterminowych.

5. ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE KIERUNKÓW WYDATKÓW BUDŻETOWYCH M.ST. WARSZAWY NA 2019

5.1. Bieżąca działalność Miasta

5.1.1. Drogownictwo i komunikacja

W 2019 r. kontynuowane będą uruchomione od czerwca ub.r. udogodnienia dotyczące biletów długookresowych obowiązujących w strefie miejskiej i podmiejskiej, jak też znacząco poszerzona oferta biletowa, wprowadzone przy założeniu zwiększenia liczby pasażerów korzystających z komunikacji miejskiej, a poprzez to zwiększenia dochodów ze sprzedaży biletów i w konsekwencji poprawy stopnia pokrycia wydatków budżetowych przeznaczonych na utrzymanie komunikacji miejskiej dochodami ze sprzedaży biletów i z tytułu dotacji od gmin ościennych na komunikację. Finansowe skutki wdrożenia nowych rozwiązań w obszarze komunikacji miejskiej w ub.r. są zgodne z oczekiwaniami. Dane finansowe za 2017 r. i dane dotyczące wykonania budżetu za okres styczeń-maj br. wskazują na wzrost r/r dochodów ze sprzedaży biletów.

W 2019 r. kontynuowane będą działania optymalizujące kontrolę systemu poboru opłat i windykację kar za jazdę bez ważnego biletu, jak też podejmowane będą działania zapewniające szeroki dostęp do biletów poprzez różne kanały sprzedaży – Punkty Obsługi Pasażerów, biletomaty stacjonarne i mobilne, punkty sprzedaży detalicznej oraz sprzedaż elektroniczną.

Realizacja głównych zadań miejskich zadań miejskich związanych z rozwojem i modernizacją sieci transportu publicznego, unowocześnianiem taboru komunikacji publicznej, poprawy warunków ruchu pieszego i rowerowego, porządkowaniem systemu parkingowego, a także wzrostem bezpieczeństwa ruchu drogowego i transportu publicznego prowadzona będzie przy uwzględnieniu Strategii Zrównoważonego Rozwoju Systemu Transportowego Warszawy do 2015 roku i na lata kolejne.

Priorytetowym zadaniem, podobnie jak w latach ubiegłych, będzie poprawa bezpieczeństwa ruchu na drogach publicznych m.st. Warszawy. W związku z tym planuje się przeznaczyć środki na realizowanie takich zadań jak:

- realizacja programu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- promocja zachowań komunikacyjnych mieszkańców sprzyjających zrównoważonej mobilności,
- rozwój i utrzymanie systemu rowerowego, w tym także systemu Warszawskiego Roweru Publicznego Veturilo oraz budowa dróg rowerowych,
- prowadzenie prac remontowych dróg, chodników, wiaduktów i mostów,
- budowa i remonty sygnalizacji świetlnej,
- remonty i wymiana wind i podnośników dla niepełnosprawnych oraz remonty kładek dla pieszych,
- przebudowa i utrzymanie oświetlenia ulic, placów i dróg,

- realizacja projektu Zintegrowanej Karty Miejskiej pozwalającej na realizację dowolnych usług miejskich w oparciu o identyfikator użytkownika,
- budowa nowych parkingów typu P+R oraz remonty i konserwacja istniejących już parkingów i węzłów przesiadkowych,
- dostosowanie linii metra dla osób niepełnosprawnych i starszych oraz poprawa poziomu bezpieczeństwa pasażerów,
- poprawa wewnętrznych i zewnętrznych powiązań transportowych poprzez inwestowanie w istniejącą infrastrukturę oraz realizację nowych elementów, obejmujących budowę wschodniego i zachodniego odcinka II linii metra, budowę linii tramwajowej na Tarchomin i układu drogowego, w tym budowę ulicy Wołoskiej i Czerniakowskiej-bis oraz Trasy Świętokrzyskiej i obwodnicy śródmiejskiej, rozbudowę ulicy Łodygowej, Głębockiej oraz Wybrzeża Helskiego, przebudowę ul. Wał Miedzeszyński, Placu Narutowicza i wiaduktów w ciągu Trasy Łazienkowskiej, modernizację ciągu ulic Marsa – Żołnierska,
- promocja lokalnego transportu zbiorowego poprzez uruchomienie w ramach Warszawskich Linii Turystycznych rejsów po Wiśle tramwajem wodnym, rejsów do Serocka i przepraw promowych,
- kontynuacja działań związanych z zimowym i letnim oczyszczaniem ulic, placów i chodników.

5.1.2. Gospodarka mieszkaniowa

W 2019 roku kontynuowana będzie realizacja celów zawartych w Wieloletnim Programie Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem m.st. Warszawy na lata 2018-2022. W szczególności działania te ukierunkowane będą na:

- zwiększenie możliwości zaspokajania potrzeb mieszkaniowych osób oczekujących na wynajęcie lokali socjalnych i zamiennych oraz gospodarstw domowych o niskich dochodach,
- realizację przyjętej polityki czynszowej z uwzględnieniem zasad obniżania czynszu, które poszerzyły zakres pomocy poprzez zwiększenie możliwości udzielania obniżek najemcom uzyskującym niskie dochody,
- zapobieganie powstawania i narastania zaległości w opłatach za lokale mieszkalne poprzez wdrożone instrumenty mające na celu ułatwienie rozwiązania tego problemu,
- racjonalizację kosztów utrzymania oraz poprawę stanu technicznego mieszkaniowego zasobu Miasta.

W 2019 r. w ramach działań skierowanych na poprawę wykorzystania i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem m.st. Warszawy, realizowane będą, m.in. następujące projekty oraz działania wpisujące się w cele Zintegrowanego Programu Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 r.:

- „Program Rozwoju Budownictwa Społecznego” – program dotyczy rozwoju budownictwa społecznego w m.st. Warszawa poprzez zaangażowanie spółek Towarzystwa Budownictwa Społecznego

do realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz budowę przez dzielnice nowych budynków komunalnych lub odtworzenie zasobu mieszkań mających służyć poprawie warunków mieszkaniowych; projekt ten realizuje cele Zintegrowanego Programu Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 r.; celem projektu jest zapewnienie szerszej oferty mieszkań na wynajem poprzez budowę lub odtworzenie zasobu mieszkań; w 2019 r. będą kontynuowane zadania budownictwa społecznego realizowanego przez TBS-y w dzielnicach: Praga Północ, Praga Południe oraz zadania budownictwa komunalnego ujęte w budżecie i WPF-ie m.st. Warszawy w dzielnicach: Ursus, Targówek, Białołęka, Wawer. W 2019 r. w zależności od możliwości budżetowych planowane jest również rozpoczęcie kolejnych inwestycji budownictwa mieszkaniowego przez dzielnice: Białołęka, Mokotów, Praga Południe, Rembertów, Wawer, Włochy. W wyniku nowych przedsięwzięć planuje się zrealizować do 2022 r. ok. 2 000 mieszkań, tj. ok. 1000 nowych lokali komunalnych oraz ok. 1000 mieszkań w systemie TBS,

- „Rewitalizacja Wspólna Sprawa” – projekt współfinansowany ze środków UE, realizowany w latach 2016-2019, obejmuje fragmenty dzielnic Praga Północ i Praga Południe; projekt wpisuje się w cele Zintegrowanego Programu Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 r. Celem projektu jest wypracowanie modelu przeprowadzenia rewitalizacji na obszarach miejskich poprzez opracowanie ścieżek dojścia do rozwiązania problemów w zakresie ożywienia gospodarczego i zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej ww. dzielnic,
- W ramach Zintegrowanego Programu rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 r. realizowane będą również zadania: „Likwidacja indywidualnych źródeł ciepła w budynkach” polegający na przyłączeniu do sieci ciepłowniczej budynków mieszkalnych należących w 100% do m.st. Warszawy, „Podniesienie standardu budynków w dzielnicach Praga Północ i Praga Południe.

5.1.3. Oświata i edukacja

W 2019 kontynuowane będą działania zmierzające do zapewnienia powszechnej dostępności do wysokiej jakości szkół i placówek oświatowych, poprzez stworzenie bogatej oferty edukacyjnej, nowoczesnej bazy dydaktycznej odpowiadającej określonym standardom i doskonalenie kadry pedagogicznej. Podejmowane będą starania na rzecz pozyskania środków zewnętrznych na finansowanie warszawskiej edukacji, w tym w szczególności środków pochodzących z dotacji z budżetu państwa oraz środków unijnych.

W 2019 r. kontynuowane będą projekty i działania wynikające z Programu rozwoju edukacji w Warszawie w latach 2013-2020, strategicznego dokumentu opisującego cele i sposoby rozwoju warszawskiej edukacji w najbliższych sześciu latach. Perspektywa roku 2020 jest wspólna dla kluczowych dokumentów strategicznych Warszawy, Polski i Unii Europejskiej, odnoszących się do głównych dziedzin życia społeczno-ekonomicznego, takich jak Strategia rozwoju m.st. Warszawy po aktualizacji obejmująca horyzont do 2030 r., Społeczna Strategia Warszawy, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Strategia Europa 2020. Spójne planowanie strategiczne

umożliwi zrównoważony rozwój w najważniejszych sferach życia społecznego i ekonomicznego, w których edukacja odgrywać będzie pierwszoplanową rolę. Program rozwoju edukacji w Warszawie w latach 2013-2020 wskazuje cele, obszary i kierunki działań, które będą realizowane w opracowanych projektach operacyjnych oraz odzwierciedlane w przyjmowanych co roku priorytetach edukacyjnych.

Bardzo istotne będzie kontynuowanie działań związanych z pełnym wdrożeniem zmian w polskim systemie oświaty, co stanowi ogromne wyzwanie dla m.st. Warszawy. Pomimo zaangażowania w 2017 r. i 2018 r. znacznych środków finansowych w dostosowanie budynków, w których dotychczas działały gimnazja do nowych funkcji oraz doposażenia szkół podstawowych i szkół zawodowych, ważne będzie dalsze kontynuowanie działań związanych z modernizacją placówek oświatowych.

Kontynuowane będą działania związane z rozbudową infrastruktury szkolnej, szczególnie w dzielnicach charakteryzujących się wysokim przyrostem liczby dzieci w wieku szkolnym. Budowa szkół i modernizacja obecnie wykorzystywanych obiektów w takich dzielnicach jak Bemowo, Białołęka, Ursus, Wawer, Ursynów, czy Wilanów jest niezbędne dla stworzenia optymalnych warunków kształcenia.

Podejmowane będą starania w celu zapewnienia w miarę możliwości budżetowych Miasta nowoczesnego wyposażenia obiektów oświatowych, tj. zgodnie z potrzebami wynikającymi z postępu technicznego i wymogów nowoczesnej metodyki kształcenia, a także systematyczne prowadzenie remontów w szczególności w dzielnicach, w których placówki oświatowe zlokalizowane są w starych obiektach, wybudowanych w technologii niezgodnej ze współczesnymi standardami.

Zakłada się, że na zwiększenie kosztów organizacji edukacji wpłynąć będzie wzrost liczby uczniów w szkołach i kontynuacja procesu modernizacji infrastruktury szkolno-przedszkolnej.

Obserwuje się również wzrost liczby dzieci z głębokimi i sprzężonymi niepełnosprawnościami, co powoduje konieczność tworzenia mniej licznych oddziałów oraz zapewnienia specjalistycznej opieki. Nowe przepisy prawa narzucają sztywne wskaźniki zatrudnienia specjalistów w ośrodkach, co powoduje zwiększenie liczby etatów psychologa, pedagoga i opieki w porze nocnej oraz obligują do dostosowania budynków tych placówek do nowych standardów.

Zakłada się pełną realizację podstawowych zadań wynikających z polityki edukacyjnej, tak by wysokie standardy odnoszące się do jakości kształcenia w sferze oświaty w Warszawie na tle kraju mogły być podtrzymane.

Podejmowane będą działania mające na celu racjonalizację wydatków, m.in. poprzez:

- promowanie innowacyjnych programów edukacyjnych z jednoczesnym ograniczeniem kosztów niezwiązanych bezpośrednio z procesem dydaktyczno-wychowawczym,
- projekty oszczędnościowe w zakresie kosztów energii, takie jak modernizacje oświetlenia, termo-modernizacje, modernizacje ogrzewania,
- wdrażanie rozwiązań informatycznych pozwalających na racjonalizację kosztów i optymalizację organizacji kształcenia, a także na wzmocnienie kontaktu z rodzicami i współpracy międzyszkolnej,

- optymalizację wydatków związanych z obsługą finansowo-księgową szkół, a także informatyzacją oświaty.

Działania w obszarze edukacji podejmowane będą w następujących obszarach:

Edukacja i wspieranie rozwoju małego dziecka, gdzie priorytetowo traktowane będą:

- zapewnienie edukacji przedszkolnej wszystkim dzieciom w wieku 3-6 lat, których rodzice wyrażą wolę objęcia edukacją przedszkolną,
- budowa i modernizacja bazy przedszkolnej w celu zapewnienia edukacji przedszkolnej możliwie blisko miejsca zamieszkania rodziców, zgodnie z ich preferencją,
- zapewnienie bezpłatnej opieki i zajęć w pełnym czasie działalności placówek przedszkolnych,
- zapewnienie dzieciom różnorodnej oferty zajęć oraz bezpłatnych zajęć dodatkowych,
- zapewnienie wszystkim dzieciom w wieku 3-6 lat objętych edukacją przedszkolną, obowiązkowych zajęć przygotowujących do posługiwania się językiem obcym nowożytnym,
- finansowanie programów realizowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodziców,
- promowanie i upowszechnianie nowatorskich rozwiązań w wychowaniu przedszkolnym,
- objęcie najmłodszych, niepełnosprawnych dzieci wczesnym wspomaganie rozwoju,
- rozwijanie współpracy z przedszkolami niepublicznymi biorącymi udział w otwartych konkursach ofert.

Edukacja szkolna, gdzie działania będą ukierunkowane w szczególności na:

- rozbudowę i remonty infrastruktury szkolnej oraz modernizację wyposażenia szkół,
- dostosowanie infrastruktury szkolnej do potrzeb szkół powstałych w wyniku zmian (przekształcenia lub włączenia gimnazjów do szkół podstawowych) wprowadzonych reformą oświaty,
- finansowanie innowacyjnych projektów edukacyjnych, wykraczających poza klasowo-lekcyjną pracę szkoły, w tym Warszawskich Inicjatyw Edukacyjnych,
- organizowanie międzyszkolnych zajęć pozalekcyjnych, ukierunkowanych na rozwijanie uzdolnień uczniów lub specjalne potrzeby edukacyjne, w tym programów Wars i Sawa, Szkoła z Pomysłem,
- rozwój miejskiego systemu stypendialnego,
- współdziałanie z uczelniami w rozwoju utalentowanych uczniów oraz realizacji zajęć dla młodzieży,
- finansowanie działań organizacji pozarządowych realizujących projekty edukacyjne na rzecz dzieci i młodzieży,
- rozwijanie systemowej opieki psychologiczno-pedagogicznej w szkołach,

- zapewnienie szkołom warunków do pełnej realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, a także monitoring realizowania zaleceń w poradniach psychologiczno-pedagogicznych lub w innych przygotowanych do tego placówkach,
- rozwijanie systemu kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi obejmującego jednostki specjalne i integracyjne, a także nauczanie włączające.
- modernizację infrastruktury szkolnej pod kątem zwiększenia bezpieczeństwa uczniów,
- zapewnienie wsparcia szkołom w sytuacjach wymagających pomocy specjalistycznej interwencji lub mediatorów,
- rozwój poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego,
- podejmowanie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- rozwijanie współpracy międzynarodowej szkół z wykorzystaniem Europejskiego Domu Spotkań Młodzieży,
- promowanie programów prozdrowotnych i profilaktycznych, upowszechnienie zdrowego stylu życia oraz prowadzenie edukacji prozdrowotnej w przedszkolach i szkołach w celu poprawy sprawności fizycznej uczniów, walki z otyłością, zapobieganiu powstawania chorób cywilizacyjnych np. cukrzycy,
- promowanie aktywności twórczej, w tym w zakresie programowania i edukacji medialnej,
- upowszechnianie współczesnych metod nauczania, w tym szersze wykorzystanie możliwości samokształcenia z wykorzystaniem powszechnie dostępnych zasobów i platform edukacyjnych,
- wdrażanie zmian w systemie oświaty wprowadzonych ustawami – Prawo oświatowe i Przepisy wprowadzające prawo oświatowe, a także przepisami wykonawczymi.

Edukacja dla rynku pracy, gdzie działania będą obejmowały w szczególności:

- podniesienie jakości kształcenia zawodowego, w tym poprzez dalszą modernizację bazy technodydaktycznej szkolnictwa zawodowego,
- zwiększenie nakładów na wydatki bieżące szkół zawodowych,
- dostosowywanie oferty edukacyjnej do zmieniających się potrzeb gospodarki oraz rynku pracy na podstawie prognoz popytu na pracę w skali aglomeracji warszawskiej, województwa mazowieckiego oraz w wymiarze krajowym,
- poszerzanie oferty edukacyjnej szkół dla dorosłych, w tym uruchomienie nowych kierunków kształcenia,
- kontynuowanie akcji informacyjnych i promocyjnych szkolnictwa zawodowego,

- organizowanie zintegrowanych szkoleń merytoryczno-metodycznych dla nauczycieli szkół zawodowych,
- włączenie organizacji pracodawców w proces kształcenia zawodowego w ramach podpisywanych porozumień, w tym w zakresie objęcia patronatem szkół zawodowych, ewentualnie poszczególnych klas (zawodów, specjalności),
- kontynuowanie systemowej współpracy z uczelniami i instytucjami rynku pracy,
- rozwój Warszawskiego Systemu Doradztwa Zawodowego,
- zwiększenie wsparcia dla uczniów niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie poprzez dobre przygotowanie ich do znalezienia zatrudnienia na rynku pracy.

Edukacja poza szkołą, gdzie jako pierwszoplanowe traktowane będą:

- współpraca z Centrum Nauki Kopernik jako kluczową i innowacyjną placówką prowadzącą działania na rzecz uczniów warszawskich szkół polegające na rozbudzaniu i promowaniu zainteresowań naukowych,
- realizacja programów kompleksowego wspomagania szkół i placówek oświatowych,
- realizacja Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej,
- realizacja Warszawskiego Programu „Lato/Zima w Mieście”,
- rozwój oferty ogólnomiejskich placówek edukacji pozaszkolnej,
- finansowanie projektów wychowawczych i edukacyjnych realizowanych przez organizacje pozarządowe,
- finansowanie organizacji różnych form wypoczynku dzieci i młodzieży w ramach otwartego konkursu ofert „Lato/Zima poza Miastem”,
- rozwój oferty pozaszkolnych placówek specjalistycznych dla szkół i placówek warszawskich.

Rozwój nauczycieli i kadr oświatowych, gdzie działania będą zorientowane w szczególności na:

- wspieranie rozwoju innowacji edukacyjnych i społecznych, w tym w szczególności w oparciu o Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń,
- realizację programów kompleksowego wspomagania szkół i placówek oświatowych,
- realizację systemowych programów doskonalenia zawodowego dyrektorów szkół i placówek, w tym w zakresie zarządzania, wychowania, reform oświatowych, zarządzania kryzysowego oraz wykorzystania nowoczesnych środków technicznych wspierających zarządzanie szkołą i organizację kształcenia,
- realizację programów doskonalenia nauczycieli przedszkoli w zakresie uzyskania uprawnień do nauczania języków obcych w przedszkolach,
- wspomaganie udziału dyrektorów szkół warszawskich w ogólnopolskich projektach integrujących środowisko kadr zarządzających oświatą,

- obsługę warszawskich szkół w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym unijnych na rozwój europejskiej i międzynarodowej współpracy edukacyjnej,
- rozwijanie współpracy z uczelniami,
- realizację programów doskonalenia nauczycieli szkół i przedszkoli w zakresie stosowania nowoczesnych środków technicznych podczas procesu nauczania na zajęciach innych niż nauczanie informatyki, w tym doskonalenie nauczycieli szkół i przedszkoli w zakresie wykorzystywania powszechnie dostępnych zasobów i platform edukacyjnych.

W ramach optymalizacji kosztów utrzymania szkół i placówek oświatowych w Mieście opracowane zostaną jednolite wytyczne dotyczące organizacji roku szkolnego 2018/2019. Ustalenie wydatków na oświatę w 2019 r. nastąpi – wzorem lat ubiegłych – w oparciu o jednolity w skali Miasta standard wydatków bieżących w przeliczeniu na jedno dziecko/ucznia uczęszczającego do placówek edukacyjnych, a ostateczna wysokość środków na poszczególne zadania i jednostki wynikać będzie bezpośrednio z decyzji Zarządów poszczególnych dzielnic.

5.1.4. Bezpieczeństwo

Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego stanowić będzie zadanie priorytetowe Miasta. Cel ten planuje się osiągnąć ściśle współdziałając z lokalnymi społecznościami, służbami, inspekcjami, strażami oraz służbami miejskimi i podmiotami administracji rządowej. Główny wysiłek działalności w tym obszarze będzie ukierunkowany na:

- wspieraniu działań Stołecznej Policji polegających na finansowaniu dodatkowych patroli ponadnormatywnych, wyróżnianiu najlepszych funkcjonariuszy, pokrywaniu kosztów związanych z utrzymaniem koni służbowych oraz dofinansowaniu sprzętu specjalistycznego,
- dofinansowaniu zadań jednostek Stołecznej Straży Pożarnej poprzez zakup wyposażenia i sprzętu specjalistycznego do prowadzenia działań ratowniczych oraz doskonalenie zawodowe strażaków,
- realizacji pięciu cyklicznych zadań własnych oraz trzech zleconych z zakresu administracji rządowej, które obejmują realizację programów prewencyjnych, zarządzanie kryzysowe, obronę cywilną, utrzymanie w gotowości do działania ochotniczych straży pożarnych, holowanie i usuwanie pojazdów oraz kwalifikację wojskową, rekompensaty dla żołnierzy rezerwy, jak też obsługę numeru alarmowego „112”,
- zapewnieniu wysokiego poziomu realizacji ustawowych i statutowych zadań jednostek realizujących ww. priorytetowe cele tj.: Zakładu Obsługi Systemu Monitoringu, Straży Miejskiej, Stołecznego Ośrodka dla Osób Nietrzeźwych, w tym modernizację i rozbudowę miejskiego systemu monitoringu wizyjnego oraz zapewnienie porządku i bezpieczeństwa,
- prowadzeniu Centrum Powiadamiania Ratunkowego w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej,

- zarządzaniu kryzysowym, w tym funkcjonowaniu Zespołu Zarządzania Kryzysowego m.st. Warszawy, Centrum Zarządzania Kryzysowego m.st. Warszawy oraz Stołecznego Zespołu Pomocy Poszkodowanym, zabezpieczeniu realizacji umów związanych z zapewnieniem funkcjonowania sieci łączności radiotelefonicznej zarządzania kryzysowego, systemu alarmowania i ostrzegania ludności Warszawy, zakupy i usługi przeznaczone na wsparcie służb ratowniczych i porządkowych w usuwaniu skutków zdarzeń stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia lub środowiska mających znamiona sytuacji kryzysowej,
- utrzymaniu rezerwy celowej na zarządzanie kryzysowe, w tym aktualizację procedur związanych z jej uruchomieniem w przypadku wystąpienia zdarzeń o charakterze nadzwyczajnym lub mających znamiona klęski żywiołowej,
- zapewnieniu wysokiego poziomu realizacji ustawowych i statutowych zadań jednostek realizujących ww. priorytetowe cele tj.: Zakładu Obsługi Systemu Monitoringu, Straży Miejskiej, Stołecznego Ośrodka dla Osób Nietrzeźwych, w tym modernizację i rozbudowę miejskiego systemu monitoringu wizyjnego oraz zapewnienie porządku i bezpieczeństwa,
- realizacji programów prewencyjnych mających na celu poprawę bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Warszawy, m.in. poprzez:
 - kontynuowanie programu Bezpieczne Osiedle,
 - realizację Programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli m.st. Warszawy na lata 2016-2021 pn. „Bezpieczna Warszawa”,
 - planowanie i organizowanie nowych inicjatyw służących poprawie bezpieczeństwa oraz zorganizowanie przewozu grup kibiców piłki nożnej uczestniczących w meczach odbywających się na stadionach piłkarskich Warszawy,
- utrzymanie gotowości bojowej Ochotniczych Straży Pożarnych poprzez wyposażenie i utrzymanie jednostek OSP.

5.1.5. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Do zadań priorytetowych w zakresie funkcjonowania i finansowania działalności kulturalnej w Mieście Stołecznym Warszawa należą:

- wypełnianie ustawowych zobowiązań organizatora głównie poprzez zapewnienie środków niezbędnych do prowadzenia działalności kulturalnej oraz nadzór nad działalnością merytoryczną, finansową oraz organizacyjną instytucji kultury m.st. Warszawy w ramach przyznawanych dotacji podmiotowych,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie ogłaszania i rozstrzygania konkursów dotacyjnych i małych grantów,
- współpraca z instytucjami państwowymi, wojewódzkimi, uczelniami wyższymi,

- przyznawanie stypendiów, nagród w zakresie kultury,
- współfinansowanie Biblioteki m.st. Warszawy w zakresie zadań biblioteki powiatowej,
- komunikacja działań kulturalnych Miasta.

Głównymi zadaniami Miasta Stołecznego Warszawa w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, realizowanymi w 2019 roku, będą:

1. Zadania w ramach realizacji priorytetów określonych w Programie Rozwoju Kultury:

Wsparcie twórców (ułatwienie dostępu do zasobów, wsparcie kompetencyjne, stypendia)

- realizacja pilotażowego programu pracowni artystycznych;
- prace nad koncepcją programu rezydencyjnego;
- wprowadzenie elektronicznego generatora wniosków stypendialnych oraz przystosowanie procedury przyznawania stypendiów do nowego generatora;
- rozwój programu towarzyszącego stypendiom (gala rozdania stypendiów, spotkania sieciujące stypendystów, promocja twórczości stypendystów);
- dofinansowanie działania Mazovia Warsaw Film Commission.

Rozwój publiczności

- prowadzenie badań publiczności;
- realizowanie szkoleń kadry instytucji kultury i organizacji pozarządowych;
- realizacja projektu Kultura Bez Barier, którego celem jest poprawa dostępności kultury dla osób niepełnosprawnych;
- wspieranie inicjatyw instytucji kultury;

Projekt unijny – Connect – łączenie Odbiorców:

- 3-letni projekt finansowany z programu Erasmus +;
- europejski oraz międzysektorowy transfer wiedzy w zakresie rozwoju publiczności;
- wzmacnianie kompetencji praktyków, absolwentów i studentów kierunków studiów w obszarze rozwoju publiczności;
- utworzenie programu dydaktyczno-szkoleniowego tzw. Twin-track Programme w zakresie rozwoju publiczności, obejmującego zarówno studentów kierunków nawiązujących do zarządzania w kulturze jak i praktyków;
- realizacja studiów podyplomowych z zakresu rozwoju publiczności.

Zarządzanie i współpraca z instytucjami

- prowadzenie monitoringu działalności kulturalnej w Warszawie;
- wyznaczenie strategicznych kierunków dla rozwoju warszawskich teatrów poprzez aktualizację statutów teatrów w sposób partycypacyjny i wpisanie w nie założeń miejskiej polityki kulturalnej [PRK];

- przyznawanie dotacji celowych na projekty artystyczne i społeczno-kulturalne realizowane przez instytucje kultury;
- organizowanie cyklicznych działań (warsztaty, konferencje, seminaria) w zakresie rozwoju widowni – podnoszenie kompetencji kadry zarządzającej warszawskimi instytucjami kultury.

Rozwój sieci bibliotek

- Realizacja Programu Rozwoju Bibliotek:
 - budowa katalogu centralnego;
 - wdrażanie jednolitej identyfikacji graficznej;
 - wprowadzanie jednolitych standardów obsługi czytelników;
 - budowa systemu wsparcia kompetencyjnego pracowników bibliotek (szkolenia, itp.);
 - rozszerzenie aktywności bibliotek o nowe funkcje i nowe grupy użytkowników;
 - budowa marki Warszawska Biblioteka Publiczna;
 - kontynuacja prac nad wartościowaniem i ujednoliceniem regulaminów plac w bibliotekach.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

- Organizowanie i przeprowadzanie otwartych konkursów dotacyjnych (w programie Małych Grantów, konkursów rocznych i konkursów wieloletnich) dla organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury;
- Wspólne prace merytoryczne nad wprowadzeniem systemu eksperckiego przy ocenie ofert konkursowych naboru wniosków w 2018 r. (min. przy jednym konkursie).

Warszawski Program Edukacji Kulturalnej

- promowanie działań z zakresu edukacji kulturalnej realizowanych dla mieszkańców m.st. Warszawy (Warszawska Nagroda Edukacji Kulturalnej, wydawnictwa WPEK);
- rozwój, szkolenie i sieciowanie kadr edukacji kulturalnej;
- wspieranie instytucji kultury realizujących projekty w ramach Warszawskiego Programu Edukacji Kulturalnej – Fundusz Animacji Kultury;
- dofinansowanie projektów edukacji kulturalnej.

Wsparcie sektora kreatywnego

- wsparcie wydarzeń konferencyjnych i warsztatowych (m.in. European Design Award, Elements Talks, Start Up Art.), festiwalowych (Warsaw Gallery Weekend), targowych (Europejskie Targi Muzyczne CJG, Warszawskie Targi Książki), wydarzenia wspierające sektor muzyczny, czytelnicy, inne branże sektora.

Współpraca zagraniczna

- wsparcie istotnych wizerunkowo międzynarodowych przedsięwzięć kulturalnych w Warszawie, w tym konferencji, warsztatów i seminariów;
- udział w sieciach międzynarodowych – World Cities Culture Forum i Eurocities;
- organizacja wizyt studyjnych dla dziennikarzy, menadżerów kultury i kuratorów;
- realizacja projektów artystycznych wpisujących się we współpracę zagraniczną m.st. Warszawy („Chopin au Jardin” w Paryżu, „Nowy Izrael” z Tel-Awivem, współpraca z Berlinem i Kijowem).

Komunikacja m.st. Warszawy

- budowanie wizerunku Miasta jako miasta kultury i obywateli; jako liczącego się mecenasa i organizatora najciekawszych warszawskich projektów kulturalnych;
- wsparcie wizerunkowe dla stołecznych instytucji kultury, organizacji pozarządowych, twórców oraz sektora kreatywnego;
- wspieranie istotnych wizerunkowo międzynarodowych przedsięwzięć kulturalnych w Warszawie, w tym konferencji, warsztatów i seminariów;
- utrzymanie i rozwój zintegrowanego miejskiego systemu informacji kulturalnej, w tym serwisów kulturalna.warszawa.pl oraz wpek.pl;
- nagrody w zakresie kultury (m.in. XII Nagroda Literacka m.st. Warszawy; X Nagroda m.st. Warszawy za reportaż literacki im. Ryszarda Kapuścińskiego; Nagroda Historyczna im. Kazimierza Moczarskiego, Grand Prix Warszawskiego Festiwalu Filmowego).

Ochrona dziedzictwa i budowa tożsamości

- obchody wydarzeń historycznych, wspomnienia osób i miejsc ważnych dla dziedzictwa i tożsamości m.st. Warszawy, m.in.: 70-lecie wybuchu II wojny światowej, przygotowania do 100-lecia Bitwy Warszawskiej;
- wsparcie wydawnictw i filmów związanych z dziedzictwem m.st. Warszawy.

Badania warszawskiej kultury

- poszerzanie wiedzy potrzebnej do podejmowania skutecznych działań na rzecz rozwoju publiczności poprzez badania i analizy;
- przeprowadzenie ewaluacji warszawskich festiwali, na podstawie wyników uzyskanych w badaniach zamówionych przez ich organizatorów w latach 2018-2019, zgodnie z wytycznymi Biura Kultury.

Koordynowanie prac zespołów powołanych w ramach Programu Rozwoju Kultury

- koordynacja prac Społecznej Rady Kultury;
- koordynacja prac Zespołu Sterującego Programu Rozwoju Kultury.

2. Rewitalizacja – realizacja działań miękkich w ramach Zintegrowanego Programu Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 roku

- realizacja działań skierowanych do mieszkańców obszaru priorytetowego wskazanego w Zintegrowanym Programie Rewitalizacji. Przygotowywane będą przez miejskie instytucje Kultury: Teatr Powszechny, Sinfonia Varsovia, Teatr Baj, Teatr Rampa, Muzeum Warszawskiej Pragi;
- dofinansowanie w ramach Funduszu Animacji Kultury działań miękkich skierowanych do mieszkańców obszaru priorytetowego wskazanego w Zintegrowanym Programie Rewitalizacji realizowanych przez dzielnicowe Domy Kultury;
- realizacja działań integrujących lokalną społeczność, poszerzających wiedzę na temat rewitalizacji oraz zwiększających dostęp do kultury na obszarze objętym ZPR przez sześciu Animatorów Rewitalizacji.

5.1.6. *Kultura fizyczna i sport*

Do priorytetowych zadań realizowanych w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej w 2019 r. należeć będzie w szczególności:

- organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych,
- szkolenie i współzawodnictwo sportowe dzieci i młodzieży w różnych kategoriach wiekowych,
- wspieranie przygotowania i udziału warszawskich drużyn w ogólnopolskich rozgrywkach ligowych w grach zespołowych,
- podnoszenie sprawności fizycznej mieszkańców, obejmujące m.in. realizację programów, takich jak:
 - „Zima i Lato w Mieście”;
 - „Od Zabawy do sportu”;
 - „Aktywny Warszawiak”;
- sport i rekreacja osób niepełnosprawnych, a w szczególności organizacja imprez rekreacyjno-sportowych oraz szkolenie i współzawodnictwo sportowe,
- utrzymanie obiektów sportowo-rekreacyjnych, obejmujące realizację programu „Centra sportowo-szkoleniowe”,
- realizacja programu pn. Warszawska Olimpiada Młodzieży w realizacji klubowej,
- realizacja programów unijnych w zakresie sporu i rekreacji,
- wspieranie działalności sportowo-rekreacyjnej prowadzonej przez Stołeczne Centrum Sportu AKTYWNA WARSZAWA – w zależności od możliwości budżetowych Miasta planuje się przeznaczenie środków na działania związane ze zwiększeniem liczby uczestników Triady Biegowej, organizację Warszawskiej Olimpiady Seniora, popularyzację programu sportowego Aktywna

Warszawa, na kontynuowanie programu „Rusz się Warszawo po Świętach”, na udostępnienie Letniej Strefy Rekreacyjnej i działania promocyjno-marketingowe,

- sportowy system stypendialny i nagrodowy, przy uwzględnieniu nowej uchwały nr LXI/1639/2018 Rady m.st. Warszawy podjętej w dniu 8 lutego 2018 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych m.st. Warszawy,
- promocja Miasta Stołecznego Warszawy poprzez sport – 2019 r. charakteryzuje duża liczba wydarzeń sportowych, podczas których możliwe będzie promowanie m.st. Warszawy; do jednych z największych można zaliczyć finał Ligi Narodów,
- opracowanie i wdrożenie Programu Operacyjnego Sport i Rekreacja w Warszawie w ramach Strategii Warszawa 2030.

5.1.7. Opieka społeczna

W ramach zadań z zakresu pomocy społecznej realizowanych przy pomocy ośrodków pomocy społecznej w dzielnicach oraz Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie, placówek opiekuńczo-wychowawczych, domów pomocy społecznej, a także Zespołu Żłobków i innych jednostek **priorytetowa będzie realizacja celów** określonych w programach operacyjnych, **wynikających ze Społecznej Strategii Warszawy – Strategii Rozwiązywania Problemów m.st. Warszawy**, a w szczególności:

Program „Rodzina”

Tworzenie przyjaznych warunków dla życia i rozwoju rodziny zgodnie z potrzebami rodziny poprzez działania, m.in. takie jak:

- rozwijanie Warszawskich Klubów dla rodzin, w tym na obszarach rewitalizowanych,
- rozwijanie zróżnicowanych form wsparcia rodziców małych dzieci, w tym podnoszenie kompetencji opiekuńczo wychowawczych oraz podejmowanie działań profilaktycznych dotyczących opieki nad małym dzieckiem ze szczególnym uwzględnieniem dziecka w wieku do lat 3,
- podejmowanie działań mających na celu zwiększenie szans rozwojowych dzieci w wieku 0-6 lat i ich rodziców/opiekunów poprzez wzmocnienie kompetencji społecznych, opiekuńczo-wychowawczych, wsparcie edukacyjne i psychologiczne rodziców oraz zwiększenie efektywności instytucji publicznych i niepublicznych działających na rzecz rodzin z dzieckiem do lat 6,
- realizacja działań wynikających z Warszawskiej Karty Rodziny mających na celu integrację rodziców z dziećmi, w tym w wymiarze międzypokoleniowym,
- działania na rzecz rodzin z dziećmi w ramach wakacyjnej Warszawskiej Strefy Rodziny,
- działania promocyjne na rzecz pozytywnego wizerunku rodziny, w tym prowadzenie stron internetowych i serwisów społecznościowych w celu rozpoznawania, wyselekcjonowania i udostępnienia

informacji o ofercie skierowanej do rodzin z dziećmi, z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi, w tym zakresie:

- zwiększania liczby miejsc w żłobkach i rozwój alternatywnych form opieki – dziennego opiekuna, poprzez podejmowanie m.in. takich działań jak budowa, adaptacja i modernizacja żłobków, dofinansowywanie miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w żłobkach niepublicznych,
- realizację świadczenia na rzecz rodziców z dzieckiem w wieku do lat 3 – warszawskiego bonu żłobkowego,
- organizacja szkoleń dla opiekunów warszawskich żłobków w zakresie komunikacji z rodzicami, problemów rozwojowych dziecka w wieku do lat 3 oraz profilaktyki wypalenia zawodowego,
- rozwój dostępności informacji skierowanej do warszawskich rodzin, poprzez m.in. takie działania jak wyselekcjonowanie i udostępnienie informacji o ofercie skierowanej do rodzin z dziećmi, z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi w tym zakresie,
- prowadzenie działań na rzecz integracji cudzoziemców w Warszawie, w szczególności poprzez rozwijanie oferty poradnictwa, działania skierowane do społeczeństwa przyjmującego oraz działania w zakresie aktywizacji zawodowej cudzoziemców.

Organizowanie kompleksowego systemu rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej poprzez m.in. takie działania jak:

- systemowe i systematyczne pozyskiwanie nowych lokali na rodzinne formy pieczy zastępczej oraz zabezpieczenie środków finansowych na ich dostosowanie, wyposażenie i utrzymanie, zgodnie ze standardem,
- pozyskiwanie kandydatów i zwiększenie liczby szkoleń do pełnienia funkcji niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej rozumiany przede wszystkim, jako zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka oraz ich profesjonalizacja,
- zapewnianie zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej na wymaganym poziomie,
 - utrzymanie zasobu instytucjonalnej pieczy zastępczej na poziomie zapewniającym bieżące funkcjonowanie, zgodnie z realnymi potrzebami i warunkami rynkowymi,
 - kontynuowanie rozpoczętych działań inwestycyjnych w celu dostosowania instytucjonalnej pieczy zastępczej do wymogów prawnych (dążenie do zapewnienia opieki w 14-osobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych),
 - zapewnienie superwizji dla kadry kierowniczej oraz wychowawczej placówek opiekuńczo-wychowawczych,
 - organizacja szkoleń podnoszących kompetencje pracowników DD, RDD, RZ oraz koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej organizacja szkoleń dla pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych w związku z wdrażaniem zmian reorganizacyjnych,

- zabezpieczenie świadczenia usług specjalistycznych dostosowanych do potrzeb przyjmowanych do pieczy dzieci (zatrudnienie specjalistów-terapeutów, psychiatrów lub zakup usług),
- realizacja usług specjalistycznych dostosowanych do potrzeb wychowanków pieczy zastępczej (zakup usług polegających na zapewnieniu specjalistycznej pomocy wychowankom pieczy zastępczej).

Warszawski Program działań dla Osób Niepełnosprawnych zakładający:

- diagnozowanie potrzeb osób z niepełnosprawnościami w zakresie niezbędnym do opracowania systemowego wsparcia,
- poprawę jakości życia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, m.in. poprzez:
 - wspieranie w osiąganiu samodzielności i niezależnego funkcjonowania udzielane w różnych formach warsztatów, doradztwa oraz asysty, treningów, szkoleń i dostępie do nowych technologii,
 - tworzenie i poprawa warunków właściwej obsługi osób z niepełnosprawnościami w zakresie orzecznictwa.
- zapewnienie wsparcia osobom niepełnosprawnym w społeczności lokalnej poprzez, m.in.:
 - rozwój usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych oraz asystenckich,
 - rozwój nowych form dziennych ośrodków wsparcia i mieszkań chronionych, treningowych i wspomaganych,
 - znoszenie barier w dostępie do pełnego uczestnictwa w kulturalnym, sportowym i społecznym życiu Miasta,
 - wdrażanie nowoczesnych innowacyjnych technologii wzmacniających osoby niepełnosprawne w samodzielności i niezależności.
- zapewnienie wsparcia rodzicom dzieci niepełnosprawnych- od wczesnego wspomaganie (interwencji) do późnej dorosłości – tworzenie kompleksowych rozwiązań systemowych, w tym rozwój opieki wytchnieniowej,
- poprawę dostępności infrastruktury m.st. Warszawy dla osób z ograniczoną sprawnością, m.in. wdrażanie standardów dostępności poprzez szkolenia, warsztaty oraz kampanie informacyjno-edukacyjne na rzecz dostosowania infrastruktury Miasta,
- dostosowanie miejskich usług przewozowych do potrzeb osób z ograniczoną sprawnością poprzez dostarczanie specjalistycznych usług przewozowych osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Program „Warszawa Przyjazna Seniorom”

Program jest skierowany do najstarszych mieszkańców Warszawy, który ma na celu poprawę jakości ich życia poprzez realizację działań w obszarach:

- zwiększenie aktywności społecznej, w tym:
 - identyfikacja i wsparcie lokalnych liderów wśród seniorów, z uwzględnieniem działań:
 - propagowanie idei wolontariatu 60+, z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi w tym zakresie,
 - rozwijanie i propagowanie aktywności obywatelskiej seniorów, m.in. poprzez szkolenia i tworzenie rad seniorów, wspieranie działalności Warszawskiej Rady Seniorów,
 - budowanie lokalnych grup liderów działających na rzecz społeczności, w szczególności na rzecz seniorów;
- poprawa dostępności do informacji dla seniorów, z uwzględnieniem działań:
 - dotarcie z informacją o ofercie skierowanej do seniorów do miejsc ich przebywania (np. DPS, podmioty lecznicze, DDP);
 - opracowanie i wydawanie biuletynu informacyjnego dla seniorów w wersji papierowej,
 - prowadzenie stron internetowych i serwisów społecznościowych w celu rozpoznawania, wyselekcjonowania i udostępnienia informacji o ofercie skierowanej do seniorów, z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi w tym zakresie.

Rozwój oferty integracyjnej, edukacyjnej i kulturalnej skierowanej do seniorów, z uwzględnieniem działań:

- wspieranie projektów warszawianistycznych dla seniorów np. w formie turystyki miejskiej,
- wspieranie działalności Uniwersytetów Trzeciego Wieku oraz innych form edukacji odpowiadających na ważne potrzeby i oczekiwania osób starszych,
- konkurs na miejsca przyjazne seniorom,
- budowanie i rozwijanie form dialogu pokoleniowego i międzypokoleniowego,
- identyfikowanie i wspieranie systemu ulg dla seniorów w dostępie do oferty miasta,
- utworzenie Centrum Aktywności Międzypokoleniowej,
- wspieranie środowisk kombatanckich ze szczególnym uwzględnieniem kultywowania pamięci historycznej wśród młodszych pokoleń;

Poprawa społecznego wizerunku starości i przeciwdziałanie dyskryminacji społecznej seniorów, z uwzględnieniem działań:

- promocja na rzecz pozytywnego wizerunku osób starszych,
- oferta pomocy w przypadkach przemocy i dyskryminacji ze względu na wiek,
- wspieranie wzrostu wiedzy o innowacyjnych działaniach na rzecz seniorów wśród realizatorów Programu Warszawa Przyjazna Seniorom.

Utrzymanie samodzielności seniorów, w tym:

- poprawa efektywności systemu wsparcia seniorów w miejscu zamieszkania, z uwzględnieniem m.in. następujących działań:
 - stacjonarne poradnictwo specjalistyczne na bazie wspieranych w mieście placówek i instytucji, świadczących tego typu usługi, w szczególności: prawne, obywatelskie, socjalne, psychologiczne, mediacje rodzinne,
 - budowanie grup seniorów-wolontariuszy wyszukujących seniorów żyjących w izolacji i potrzebujących szeroko rozumianej pomocy,
 - modernizacja systemu usług społecznych na rzecz seniorów ze szczególnym uwzględnieniem podniesienia jakości usług opiekuńczych, np. wdrażanie nowoczesnych technologii w tym zakresie (e-usługi),
 - opracowanie koncepcji standardu bilansu seniora wraz z przeprowadzeniem pilotażowego badania.
- poprawa efektywności instytucjonalnych form wsparcia seniorów, z uwzględnieniem, m.in. następujących działań:
 - zapewnienie utrzymania zasobu instytucjonalnego domów pomocy społecznej, zgodnie z ustawowymi standardami,
 - opracowanie standardów opieki w domach pomocy społecznej uwzględniających programy aktywizujące środowisko lokalne,
 - rozwój placówek dziennego wsparcia dla seniorów (w wymiarze jakościowym), w tym placówek dla osób chorych na chorobę Alzheimera i inne zespoły otępienne,
 - przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu seniorów, z uwzględnieniem realizacji projektów w ramach modelu edukacji cyfrowej seniorów – „Warszawski e-Senior”.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Celem Programu jest przeciwdziałanie występowaniu negatywnych zjawisk, będących skutkiem nadużywania alkoholu oraz uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, m.in. poprzez:

- kompleksowe i zintegrowane działania skierowane do rodzin z dziećmi w wieku 0-6 lat zagrożonych wykluczeniem społecznym, mieszkających na obszarach rewitalizowanych,
- kompleksowe i zintegrowane działania skierowane do dzieci w wieku 6-18 realizowane w ramach lokalnych systemów wsparcia,
- kompleksowe i zintegrowane działania skierowane do młodzieży i młodych dorosłych w wieku 16-26 lat, z rodzin, w których występują problemy alkoholowe,

- działania prowadzone w domach pomocy społecznej, skierowane do osób uzależnionych i szkodliwie używających alkoholu,
- wsparcie w utrzymaniu trzeźwości dla osób bezdomnych,
- poradnictwo dla rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi wynikającymi z używania alkoholu,
- profesjonalne wsparcie osób używających i nadużywających alkoholu w motywowaniu do podejmowania działań prozdrowotnych,
- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- promowanie działalności m.st. Warszawy z zakresu profilaktyki, terapii i rehabilitacji w specjalistycznych czasopiśmie i innych mediach,
- doposażenie placówek wsparcia dziennego i innych miejsc świadczenia pomocy rodzinom z problemami alkoholowymi,
- programy ponadpodstawowej opieki terapeutycznej z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i środków psychoaktywnych.

Program Przeciwdziałania Narkomanii

Celem Programu jest przeciwdziałanie w zakresie używania substancji psychoaktywnych oraz ograniczanie związanych tym problemów społecznych i zdrowotnych, m.in. poprzez:

- prowadzenie różnych działań informacyjno-edukacyjnych,
- udzielanie osobom eksperymentującym ze środkami psychoaktywnymi i ich rodzinom pomocy psychologicznej,
- ograniczanie ryzyka szkód zdrowotnych osób używających substancji psychoaktywnych,
- zapewnienie osobom uzależnionym, które ukończyły terapię dostępu do programów readaptacyjnych.

Program Przeciwdziałania Zakażeniom HIV i Działań Na Rzecz Osób Żyjących z HIV/AIDS.

Celem Programu jest dążenie do zmniejszania liczby zakażeń HIV oraz poprawa jakości życia osób żyjących z HIV/AIDS i ich bliskich, m.in. poprzez:

- prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii skierowanych do populacji ogólnej i do osób podejmujących ryzykowne zachowania,
- prowadzenie anonimowego i bezpłatnego testowania w kierunku HIV,
- zapewnienie wsparcia psychologicznego dla osób żyjących z HIV/AIDS, osób zdiagnozowanych oraz dostępu do programów readaptacyjnych.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Celem Programu jest ograniczanie występowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz tworzenie spójnego, kompleksowego i profesjonalnego systemu skutecznej pomocy osobom, które doznają różnych form przemocy m. in. poprzez:

- działania informacyjno-edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie,
- realizację programów profilaktycznych, w tym w szczególności w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą,
- poprawę relacji w rodzinach poprzez zwiększenie kompetencji interpersonalnych i opiekuńczo-wychowawczych rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie kompleksowej i interdyscyplinarnej pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom dotkniętym przemocą,
- zapewnienie oferty pomocy dla osób stosujących przemoc w rodzinie, podejrzanych o stosowanie przemocy oraz przejawiających skłonności do zachowań agresywnych,
- podnoszenie kompetencji oraz zapewnienie doradztwa i superwizji dla członków zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy, realizujących procedurę „Niebieskie Karty”,
- wspieranie rodzin w trudnej sytuacji życiowej poprzez:
 - organizowanie i prowadzenie poradnictwa rodzinnego skierowanego do rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
 - wsparcie doradczo-edukacyjne osób/rodzin w procesie rozwiązywania problemów, np. mieszkaniowych, zadłużeniowych, związanych z systemem zabezpieczenia społecznego, prawem pracy, uprawnieniami osób niepełnosprawnych,
 - organizowanie schronienia i całonocowego wsparcia dla kobiet z dziećmi i kobiet w ciąży,
 - prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej.

W ramach realizacji zadań statutowych i ustawowych realizowane będą następujące działania:

- zadania wynikające ze Społecznej Strategii Warszawy cel III Integracja i reintegracja społeczna i zawodowa z Programu „Rodzina”, realizowane w obszarze organizacji wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze (rozwój asystentury rodzinnej), w tym zapewnienie środków finansowych na:
 - organizację szkoleń dla asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych w zakresie prowadzenia pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze,
 - zapewnienie środków finansowych na funkcjonowanie rodzin wspierających pracę asystenta rodziny oraz na szkolenia dla tych rodzin,

- wzrost stanu zatrudnienia asystentów rodziny, także poprzez zlecanie zadań z zakresu wspierania rodziny organizacjom pozarządowym,
 - organizowanie innych form pracy z rodzinami wspierających działania asystenta – usługi opiekuńcze dla rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi,
 - opracowanie narzędzia informatycznego w celu sporządzania sprawozdań z realizacji asysty rodzinnej.
- zapewnienie środków na przeciwdziałanie ubóstwu i zwiększanie pomocy dla najuboższych mieszkańców Warszawy.
 - zadania wynikające z Programu strategicznego wynikające ze Społecznej Strategii Warszawy cel III Integracja i reintegracja społeczna i zawodowa, Program „Modernizacja systemu pomocy społecznej”, realizowane poprzez:
 - prowadzenie diagnoz i ewaluacji działań z zakresu pomocy społecznej w m.st. Warszawie, sporządzanie ekspertyz i opinii dotyczących modernizacji systemu pomocy społecznej w m.st. Warszawie oraz w zakresie standaryzacji usług społecznych dla mieszkańców Warszawy,
 - dalsze wdrażanie modelu rozdzielania pracy socjalnej od postępowań administracyjnych, w tym szkolenia dla pracowników ośrodków pomocy społecznej,
 - zapewnienie środków na prowadzenie nowej jednostki organizacyjnej m.st. Warszawy – Centrum Usług Społecznych „Społeczna Warszawa” oraz modernizację usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych (zadanie własne Miasta).

W 2019 roku będzie kontynuowana polityka repatriacyjna m.st. Warszawy, której założenia zostaną określone w nowej uchwale Rady m.st. Warszawy. Zmiana aktu prawa miejscowego określającego zasady i tryb pomocy udzielanej repatriantom przez gminę wynika z nowelizacji ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (finansowane ze środków budżetu m.st. Warszawy). Ponadto będą wypłacane świadczenia dla repatriantów przyznawane decyzjami Pełnomocnika Rządu ds. Repatriacji, a także dokonywane zwroty części kosztów związanych z aktywizacją zawodową repatriantów (finansowane z budżetu Wojewody Mazowieckiego).

Realizacja zadań z obszaru pomocy społecznej realizowane przy współpracy jednostek dzielnicowych:

Zapewnienie w załącznikach dzielnicowych do budżetu środków na:

- umowy z organizacjami pozarządowymi w zakresie przeciwdziałania ubóstwu i pomoc najuboższym, w tym prowadzenie magazynów żywnościowych i odzieżowych,
- realizację świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń wychowawczych,
- realizację zadań ośrodków pomocy społecznej, w tym na zatrudnienie asystentów rodziny (od 2015 r. obowiązek ustawowy) oraz realizację usług opiekuńczych dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

W ramach instrumentu finansowego Zintegrowane Inwestycje Terytorialne dostępnego w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Mazowieckiego 2014-2020 będzie kontynuowana realizacja 3 projektów:

- „Wirtualny Warszawski Obszar Funkcjonalny”,
- „Budowa i wdrożenie zintegrowanego systemu wsparcia usług opiekuńczych opartego na narzędziach TIK na terenie Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (E-Opieka)”,
- „Żłobek dla malucha- szansa na powrót do aktywności zawodowej osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3”.

Ponadto zaplanowane zostały następujące przedsięwzięcia:

- kontynuacja działań mających na celu zwiększenia efektywności zadań realizowanych na poziomie ogólnomiejskim poprzez testowanie i wdrożenie rozwiązań teleinformatycznych,
- realizacja kolejnego etapu wdrażania regulacji wynagrodzeń pracowników ośrodków pomocy społecznej m.st. Warszawy wynikających z procesu wartościowania stanowisk pracy przeprowadzonego w okresie 2015-2016.

5.1.8. Ochrona zdrowia

Priorytetowe zadania w tym zakresie, zaplanowane na rok 2019 i spójne ze Strategią Rozwoju m.st. Warszawy do 2030 oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009-2020 i Warszawskim Programem Profilaktyki i Promocji Zdrowia stanowią realizowane przez podmioty lecznicze i w wyszczególnionym niżej zakresie przez organizacje pozarządowe i adresowane do mieszkańców m.st. Warszawy programy polityki zdrowotnej.

Programy polityki zdrowotnej są w szczególności skierowane do wszystkich grup wiekowych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, przyszłych rodziców i osób starszych.

Najważniejsze programy adresowane do ww. grup społecznych obejmują:

Programy wieloletnie realizowane na podstawie już zawartych lub planowanych umów, do których należą, w szczególności:

- program polityki zdrowotnej w zakresie edukacji przedporodowej pn. „Szkoła rodzenia”,
- program szczepień ochronnych przeciwko grypie populacji z grupy szczególnego ryzyka (osób od 65 roku życia) pn. „Grypa 65+”,
- program opieki zdrowotnej nad kombatantami,
- program polityki zdrowotnej „Ocena sprawności i wydolności fizycznej oraz predyspozycji do uprawiania dyscyplin sportowych przez dzieci i młodzież zamieszkałą w m.st. Warszawie”,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadanie publiczne w zakresie ochrony i promocji zdrowia dotyczące wspierania programów opieki nad pacjentami przewlekle chorymi,

- współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadanie publiczne w zakresie ochrony i promocji zdrowia dotyczące wspierania programów promocji zdrowia i programów rehabilitacyjnych,
- program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zakażeń pneumokokowych pn. „Zdrowie, Mama i Ja – etap II”,
- program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki i korekcji wad postawy dla uczniów klas IV szkół podstawowych na terenie m.st. Warszawy,
- program profilaktyki zdrowotnej w zakresie poprawy stanu zdrowia jamy ustnej dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie m.st. Warszawy,
- program badań przesiewowych słuchu dla uczniów klas I i VI szkół podstawowych na terenie m.st. Warszawy,
- program profilaktyczny wczesnego wykrywania wad wzroku i zezu dla uczniów klas II szkół podstawowych na terenie m.st. Warszawy.

Programy realizowane w cyklach rocznych, do których należą, m.in.:

- program polityki zdrowotnej pn. „Stołeczna kampania na rzecz wspierania osób dotkniętych niepełnością z wykorzystaniem metod zapłodnienia pozaustrojowego w latach 2017-2019”,
- program promocji zdrowia „Zdrowy Uczeń”,
- program promocji zdrowia „Aktywny senior”,
- program polityki zdrowotnej obejmujący szczepienie przeciwko grypie osób bezdomnych przebywających w noclegowniach i schroniskach dofinansowywanych przez m.st. Warszawa,
- program polityki zdrowotnej obejmujący szczepienie przeciwko grypie osób przebywających w Stołecznym Centrum Opiekuńczo-Lecznicznym Sp. z o. o.,
- program polityki zdrowotnej pn. „Program wczesnego wykrywania choroby nadciśnieniowej u młodzieży szkolnej pomiędzy 18 a 19 rokiem życia”.

W zakresie pozostałych wydatków bieżących przewiduje się, w szczególności:

- sfinansowanie niezbędnych remontów w podmiotach leczniczych, o charakterze interwencyjnym wynikających przede wszystkim z zaleceń organów kontrolnych, tj. Państwowej Straży Pożarnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Narodowego Funduszu Zdrowia,
- pokrycie ujemnego wyniku finansowego SPZOZ jeżeli wynik ten, skorygowany o amortyzację, przyjmuje wartość ujemną – do wysokości tej wartości, do czego obliguje art. 59 ust. 2 ustawy o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 160 z późn. zm.),
- zapewnienie obsady dyżurowej na stanowisku Koordynatora ds. Organizacji Ochrony Zdrowia,
- powołanie i funkcjonowanie instytucji koronera,
- realizację Warszawskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2022,

- realizację programu promocji zdrowia pn. „Warszawskie Dni Zdrowia” – organizacja wykładów dla mieszkańców m.st. Warszawy w dzielnicach nt. poprawy stanu zdrowia i związanej z nim jakości życia poprzez edukację zdrowotną z zakresu:
 - zwiększenia wczesnej wykrywalności chorób,
 - zapobiegania chorobom poprzez kontrolowanie czynników ryzyka,
 - utrwalania prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia.

5.1.9. Obsługa długu

Podstawową pozycję w tym zakresie stanowić będą:

- wydatki na obsługę długu m.st. Warszawy, na które składają się:
 - wydatki z tytułu spłaty odsetek od kredytów, pożyczek i wyemitowanych obligacji na rynku krajowym,
 - wydatki na prowizje i opłaty bankowe z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji,
 - wydatki z tytułu przypadających w 2019 r. potencjalnych spłat rat kapitałowych i odsetek z tytułu udzielonych przez Miasto poręczeń. Dotyczy to głównie kredytów zaciągniętych w poprzednich latach przez samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, dla których Miasto jest podmiotem tworzącym, z przeznaczeniem na ich restrukturyzację,
 - wydatki z tytułu spłaty kredytu wraz z odsetkami stanowiącego zobowiązanie przejęte po przekształconym SPZOZ.

Zakłada się, że wydatki z tytułu obsługi długu będą stanowiły około 2% dochodów budżetowych.

5.1.10. Wydatki dzielnic

Zakłada się kontynuowanie w 2019 r. procesu uzyskiwania jak najwyższej efektywności wydatkowanych środków na realizację zadań bieżących, w oparciu o zunifikowane mechanizmy naliczania środków do dyspozycji każdej z dzielnic.

W sferze oświaty i wychowania (dział 801) i edukacyjnej opieki wychowawczej (dział 854) **zakłada się ustalanie środków finansowych przeznaczonych do dyspozycji dzielnic w tym obszarze w oparciu o jednolity w skali Miasta standard wydatków bieżących w przeliczeniu na jedno dziecko/ucznia uczęszczającego do placówek oświatowo-wychowawczych ustalony na podstawie liczby uczniów przeliczeniowych.**

W zakresie pozostałych wydatków bieżących zakłada się kontynuację polityki budżetowej polegającej na stopniowym – w zależności od możliwości dochodowych m.st. Warszawy – wyrównywaniu dysproporcji rozwojowych między dzielnicami biorąc pod uwagę wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Priorytety w zakresie wydatków oraz wewnętrzną strukturę załączników dzielnicowych na 2019 r. wyznaczą – podobnie jak w poprzednich latach – Zarządy dzielnic.

5.2. Wydatki majątkowe

Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową m.st. Warszawy na lata 2018-2045 planowane wydatki inwestycyjne na lata 2019-2023 wyniosą blisko 13.377 mln zł, w tym w 2019 r. przewidyuje się przeznaczyć na działalność inwestycyjną przeszło 3.163 mln zł.

Wydatki majątkowe na 2019 r. zostaną zaplanowane w powiązaniu z przyjętą przez Radę m.st. Warszawy w maju bieżącego roku Strategią #Warszawa2030, która określiła obszary wymagające inwestowania. W przyszłorocznym budżecie oraz w budżetach kolejnych lat zostaną ujęte programy z określonymi środkami finansowymi, które będą następnie sukcesywnie przeznaczane na konkretne inwestycje.

W programie inwestycyjnym Miasta na 2019 r. znajdują się także zadania wybrane do realizacji przez mieszkańców w procedurze budżetu partycypacyjnego.

Na poziom inwestowania w infrastrukturę techniczną Miasta będą miały wpływ wydatki inwestycyjne zaplanowane przez spółki miejskie, które z własnych środków realizują zamierzenia inwestycyjne z zakresu: transportu miejskiego, rozwoju sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz oczyszczania miasta.

Założenia dotyczące wydatków majątkowych zostały zaprezentowane w układzie sfer i obejmują łącznie wydatki na **inwestycje ogólnomiejskie i dzielnicowe**.

Zakłada się, że **w ramach inwestycji ogólnomiejskich i dzielnicowych** realizowane będą zadania w następujących obszarach:

5.2.1. Transport i komunikacja

Zadania zaplanowane w ramach sfery „Transport i komunikacja” są związane z realizacją celu operacyjnego 3.3. Strategii #Warszawa2030 *Korzystamy z przyjaznego systemu transportowego* w zakresie zwiększenia efektywności i rozbudowy systemu transportowego oraz budowy, modernizacji i przebudowy dróg na terenie m.st. Warszawy.

W 2019 roku zakłada się kontynuację działań mających na celu rozwój infrastruktury transportu publicznego oraz układu drogowego, zgodnie z przyjętymi priorytetami inwestycyjnymi Miasta w tym obszarze.

W obszarze transportu publicznego prowadzone będą kapitałochłonne działania inwestycyjne związane z budową sieci metra. Wydatki zostaną zaplanowane na finansowanie prac związanych z rozbudową II linii metra o kolejne trzy stacje na odcinku wschodnim-północnym: od szlaku za stacją „Dworzec Wileński” do stacji „Targówek 2” oraz na kontynuację budowy trzech stacji na odcinku zachodnim: od szlaku za stacją „Rondo Daszyńskiego” do stacji „Księcia Janusza”.

Ponadto, w 2019 roku zaplanowano finansowanie robót związanych z kontynuacją budowy odcinka zachodniego II linii metra od szlaku za stacją „Księcia Janusza” do stacji „Powstańców Śląskich” i odcinka wschodniego-północnego (do stacji „Bródno”) oraz prac przygotowawczych dla dokończenia budowy odcinka zachodniego od szlaku za stacją „Powstańców Śląskich” do stacji „Połczyńska” wraz ze Stacją Techniczno-Postojową „Mory”.

W zakresie drogownictwa zakłada się realizację takich przedsięwzięć, jak: przebudowa (rozbudowa) ul. Głębockiej na odc. od ul. Podwójnej do ul. Berensona, rozbudowa ul. Łodygowej na odc. ul. Radzywińskiej – granica miasta, budowa ul. Czerniakowskiej-bis oraz przebudowa ul. Trakt Lubelski na odcinku od ul. Zwoleńskiej do ul. Borowieckiej.

Zaplanowane zostaną także wydatki na przebudowę ul. Wał Miedzeszyński na odc. od ronda z ul. Trakt Lubelski do węzła z planowaną trasą ekspresową S2 i rozbudowę ul. Wybrzeże Helskie wraz z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym. Prowadzone będą prace przygotowawcze: do budowy Obwodnicy Śródmiejskiej na odc. od Ronda Wiatraczna do ul. Radzywińskiej oraz rozbudowy ul. Bartyckiej na odc. Czerniakowska – Gościniec.

Zgodnie z przyjętą polityką inwestycyjną zakłada się dalszy rozwój systemu dróg rowerowych w celu umożliwienia mieszkańcom szybkiego, sprawnego i bezpiecznego przejazdu przez miasto.

Dla poprawy bezpieczeństwa ruchu pieszego i samochodowego na terenie miasta kontynuowany będzie program budowy sygnalizacji świetlnej oraz przebudowy oświetlenia ulic.

5.2.2. Ład przestrzenny i gospodarka nieruchomościami

Zadania zaplanowane w ramach sfery „Ład przestrzenny i gospodarka nieruchomościami” są m.in. związane z realizacją celów operacyjnych 2.1., 2.2., 2.4. oraz 3.1. Strategii #Warszawa2030. Działania związane z budową nowych oraz rewitalizacją już istniejących lokali komunalnych realizują cel 2.1. *Mamy dostęp do szerokiej oferty mieszkań* gdyż przyczynią się do podniesienia dostępności oraz jakości mieszkań komunalnych. Działanie „centra lokalne” realizuje cel operacyjny 2.2. *Aktywnie spędzamy czas wolny blisko domu* w zakresie kształtowania przestrzeni publicznej w sposób umożliwiający rozwój zainteresowań mieszkańców, uczestnictwo w kulturze oraz uprawianie sportu i rekreacji. Działanie to wpisuje się również w cel operacyjny 3.1. *Korzystamy z atrakcyjnej przestrzeni publicznej* w zakresie rozwoju hierarchicznej sieci przestrzeni publicznej. Tworzenie dogodnych warunków dla działań związanych ze wspieraniem kreatywnej przedsiębiorczości (Warszawska Przestrzeń Technologiczna – Centrum Kreatywności Nowa Praga) realizuje cel operacyjny 2.4. *Działamy w warunkach przyjaznych dla rozwoju biznesu* w zakresie zapewnienia dobrych, dopasowanych do specyfiki poszczególnych dzielnic warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.

W 2019 roku i w latach następnych zakłada się kontynuację programu budowy mieszkań komunalnych. Finansowane będą inwestycje w Dzielnicy Ursus (ul. Orłąt Lwowskich, ul. Zagłoby) oraz budowa budynku komunalnego z pomieszczeniami dla przedszkola i poradni psychologiczno-pedagogicznej przy ul. Odrowąża w Dzielnicy Targówek. Ponadto, modernizowane będą budynki komunalne przy ul. Śródkowej i przy ul. Radzywińskiej w Dzielnicy Praga Północ.

W 2019 roku i w latach następnych kontynuowane będą działania rewitalizacyjne w różnych obszarach, w tym w zakresie polityki lokalowej. W 2019 roku środki finansowe zostaną przeznaczone m.in. na modernizację zabytkowego budynku – Pałacyk Konopackiego, adaptację willi przy ul. Siarczanej 6 na Centrum Kultury i Aktywności Lokalnej w Dzielnicy Targówek oraz rewitalizację budynków zabytkowych części Pragi (ul. Markowska 16) w Dzielnicy Praga Północ.

W ramach wydatków zaplanowanych na program „Rewitalizacja obszaru Pragi” kontynuowany będzie projekt „Ciepło sieciowe w budynkach komunalnych” w dzielnicach: Praga Południe, Praga Północ i Targówek, który ma na celu zapewnienie mieszkańcom tych dzielnic bezpiecznego i bardziej przyjaznego dla środowiska systemu dostawy ciepła.

Działania rewitalizacyjne będą także finansowane z wydatków planowanych na „Program modernizacji budynków komunalnych w obszarze rewitalizacji”. Na Pradze Południe rewitalizacją objęty zostanie obszar Kamionka (kwartały Skaryszewska, Kamionkowska, Mińska), natomiast na Pradze Północ obszary: Szmulowizna, Nowa Praga i Stara Praga.

Kolejnym programem, na który zostaną przewidziane wydatki w 2019 roku i w latach następnych są „Centra Lokalne”. Celem tego programu jest stworzenie bazy dla rozwoju różnych form aktywności społecznej np. miejsc i placów miejskich, które będą skupiać i łączyć społeczność lokalną. W 2019 roku zakłada się finansowanie przebudowy targowiska przy ul. Walcowniczej 14 w Dzielnicy Wawer i budowy Warszawskiego Centrum Lokalnego „Niedźwiadek” w Dzielnicy Ursus. Kolejne inwestycje, w ramach zaplanowanych wydatków na program tworzenia centr lokalnych, będą sukcesywnie wprowadzane do planów inwestycyjnych w 2019 roku i latach następnych.

W 2019 roku zaplanowano kontynuację prac modernizacyjnych w budynku Pałacu Kultury i Nauki.

W 2019 roku będą kontynuowane działania mające na celu wsparcie kreatywnej przedsiębiorczości na terenie m.st. Warszawy (Warszawska Przestrzeń Technologiczna – Centrum Kreatywności Nowa Praga).

5.2.3. Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Zadania zaplanowane w ramach sfery „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” są związane z realizacją celu operacyjnego 2.2., 3.1. oraz 3.2. Strategii #Warszawa2030. Działania związane z przekształceniem obecnie istniejącej infrastruktury parkowej oraz budową nowej realizują cel 2.2. *Aktywnie spędzamy czas wolny blisko domu* w zakresie poprawy jakości oraz rozwijania miejsc aktywności sportowej i rekreacyjnej. Działania mające na celu zwiększenie ilości i jakości zieleni, w tym modernizacja i aranżacja obszaru tzw. „Aorty Warszawskiej” oraz zadanie „zielone ulice” realizują zapisy celu operacyjnego 3.1. *Korzystamy z atrakcyjnej przestrzeni publicznej* w zakresie rozbudowy i poprawy jakości zielonej infrastruktury oraz celu 3.2. *Żyjemy w czystym środowisku przyrodniczym* w zakresie poprawy jakości i zwiększenia powierzchni terenów zieleni oraz upowszechniania różnych form obecności zieleni w mieście. Ponadto w cel 3.2. wpisują się również działania związane z upowszechnianiem odnawialnych źródeł energii oraz rozwiązań efektywnych energetycznie.

Zakłada się, że w 2019 roku i w latach następnych będą kontynuowane działania objęte programem „Dzielnica Wisła”, którego celem jest podniesienie atrakcyjności Wisły, wykorzystanie jej potencjału i walorów dla rozwoju różnych form wypoczynku. Realizowane będą takie przedsięwzięcia, jak: zagospodarowanie nadbrzeży Wisły na wysokości od Mostu Świętokrzyskiego do Płyty Desantu i modernizacja otoczenia Portu Czerniakowskiego. Planowana jest również realizacja II etapu budowy przystani, basenów i kąpielisk nad Wisłą (baseny pływające).

Środki finansowe zostaną także zaplanowane na inwestycje modernizacyjne w Miejskim Ogrodzie Zoologicznym.

W 2019 roku przewiduje się kontynuację działań związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów/odpadów zawierających azbest, likwidacją zbiorników bezodpływowych w związku z budową przyłączy kanalizacyjnych oraz wykorzystaniem lokalnych źródeł energii odnawialnej, a także ograniczenie niskiej emisji poprzez modernizację kotłowni.

Prowadzone będą działania mające na celu przekształcenie obecnie istniejącej infrastruktury parkowej w nowoczesną, przyjazną mieszkańcom przestrzeń do wypoczynku i rekreacji (kontynuacja prac w parku Pole Mokotowskie oraz Parku Żeromskiego).

Wśród zadań realizowanych przez dzielnice wydatki zostaną zaplanowane m.in. na budowę parku i wodnego placu zabaw przy ul. Ćmielowskiej w Dzielnicy Białołęka, modernizację Parku Bródnowskiego w Dzielnicy Targówek oraz zakończenie budowy EKOparku przy ul. Gierdziewskiego w Dzielnicy Ursus.

W 2019 roku i latach następnych zakłada się prace związane z rozwojem miejskich terenów zieleni polegające na modernizacji i aranżacji obszaru tzw. „Aorty Warszawskiej” w rejonie Pałacu Kultury i Nauki oraz poprawy stanu zagospodarowania przestrzeni wzdłuż ulic, mającej na celu zwiększenie ilości i jakości zieleni w ramach zadania infrastruktura „Zielone ulice”.

5.2.4. Bezpieczeństwo i porządek publiczny

Kontynuowany będzie program poprawy poziomu bezpieczeństwa mieszkańców Warszawy. Środki finansowe w tym obszarze zostaną zaplanowane na modernizację i rozbudowę systemu monitoringu wizyjnego m. st. Warszawy.

Zakłada się także realizację projektu mającego na celu rozwój elektronicznych e-usług dla obywateli poprzez wdrożenie zintegrowanej platformy wymiany danych w Straży Miejskiej m.st. Warszawy.

5.2.5. Edukacja

Zadania zaplanowane w ramach sfery „Edukacja” są związane z realizacją celu operacyjnego 2.3 Strategii *#Warszawa2030 Korzystamy z usług blisko domu* w zakresie budowy, przebudowy, modernizacji i doposażenia przedszkoli, szkół i innych miejskich placówek edukacyjnych.

W 2019 roku i w kolejnych latach będą kontynuowane działania w zakresie rozszerzenia i unowocześnienia bazy edukacyjnej. W ramach wydatków zaplanowanych na ten cel dzielnice m.st. Warszawy będą realizowały szeroki katalog przedsięwzięć, obejmujący budowę nowych obiektów szkolnych i przedszkolnych. Wydatki zostaną zaplanowane m.in. na przedsięwzięcia w Dzielnicy Białołęka (budowa szkół podstawowych: w rejonie ul. Ruskowy Bród i ul. Verdiego), w Dzielnicy Mokotów (budowa przedszkola przy ul. Bernardyńskiej oraz budowa przedszkola przy Al. Niepodległości) w Dzielnicy Praga Południe (budowa zespołu szkolno-przedszkolnego w rejonie ul. Nowaka-Jeziorańskiego), w Dzielnicy Targówek (budowa zespołu szkolno-przedszkolnego przy ul. Gilarskiej), w Dzielnicy Ursus

(budowa zespołu szkolno-przedszkolnego w rejonie ul. T. Hennela), w Dzielnicy Wawer (budowa szkół podstawowych przy ul. Bartoszyckiej i ul. Kadetów), w Dzielnicy Wilanów (budowa przedszkola przy ul. Latoski oraz budowa nowej szkoły podstawowej wraz z infrastrukturą), w Dzielnicy Wola (budowa szkoły podstawowej w rejonie ul. Jana Kazimierza), w Dzielnicy Żoliborz (budowa zespołu szkolno-przedszkolnego przy ul. Anny German).

Istniejące obiekty szkolne i przedszkolne będą rozbudowywane i modernizowane. Takie działania zakłada się np. w Dzielnicy Bemowo (Szkoła Podstawowa nr 341 przy ul. Oławskiej), w Dzielnicy Bielany (budynek Zespołu Szkół nr 55 przy ul. Gwiaździstej oraz budynek Przedszkola nr 341 przy ul. Wergiliusza), w Dzielnicy Mokotów (Szkoła Podstawowa nr 146 przy ul. Domaniewskiej oraz budynek i teren Przedszkola nr 199 przy ul. Bukietowej), w Dzielnicy Wawer (Szkoła Podstawowa nr 128 przy ul. Kadetów oraz Szkoła Podstawowa nr 124 przy ul. Bartoszyckiej), w Dzielnicy Włochy (Szkoła Podstawowa nr 66 przy ul. Przepiórki).

W ramach działań mających na celu rozwój infrastruktury edukacyjnej zaplanowano także m.in. budowę hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 264 przy ul. Majewskiego (Dzielnica Ochota), budowę kompleksu sportowego wraz z halą sportową przy Szkole Podstawowej nr 73 przy ul. Biało-stockiej (Dzielnica Praga Północ), budowę sali gimnastycznej dla IX Liceum Ogólnokształcącego przy ul. Hożej (Dzielnica Śródmieście).

Kontynuowany będzie program realizacji projektów oszczędnościowych, obejmujących termomodernizację obiektów edukacyjnych w celu zmniejszenia kosztów ich eksploatacji. Działania te będą prowadzone m.in. w budynku XLIX Liceum Ogólnokształcącego przy ul. Joliot-Curie oraz budynku Zespołu Szkół Hotelarsko-Turystyczno-Gastronomicznych przy ul. Krasnołękiej (Dzielnica Mokotów).

W ramach wydatków planowanych na inwestycje ogólnomiejskie planowana jest modernizacja budynku Zespołu Szkół Specjalnych nr 99 przy ul. Różanej, dostosowanie do przepisów przeciwpożarowych budynku Instytutu Głuchoniemych przy Pl. Trzech Krzyży 4/6 (etap II) oraz modernizacja obiektu Bursy nr 4 przy ul. Księcia Janusza.

5.2.6. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Zadania zaplanowane w ramach sfery „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna” są związane z realizacją celu operacyjnego 2.3. Strategii *#Warszawa2030 Korzystamy z usług blisko domu* w zakresie zwiększenia dostępności i poprawy jakości usług wsparcia dla seniorów, budowy, przebudowy, modernizacji i doposażenia miejskich placówek podstawowej opieki zdrowotnej oraz zwiększenia dostępności usług pomocy społecznej. Ponadto, dotyczą projektów ukierunkowanych na rozwój opieki szpitalnej.

W zakresie ochrony zdrowia zakłada się kontynuację działań inwestycyjnych mających na celu sukcesywne podnoszenie standardu usług świadczonych przez podległe Miastu placówki opieki zdrowotnej. Kluczową inwestycją będzie budowa Szpitala Południowego – nowoczesnej placówki medycznej, która będzie oferować usługi lecznicze, w szczególności mieszkańcom dzielnic Ursynów i Mokotów. W ramach dotacji inwestycyjnych zakłada się kontynuację przebudowy, rozbudowy i modernizacji

szpitali (Szpital Bielański, Szpital Św. Rodziny, Szpital Czerniakowski, Szpital Wolski). Przewiduje się także zakończenie budowy przychodni ze szpitalem jednodniowym w Dzielnicy Białołęka.

Ponadto, w ramach nowych programów: rozwoju infrastruktury przyjaznej seniorom i polityki zdrowotnej planuje się realizację nowych zadań inwestycyjnych.

Priorytetowym kierunkiem działań inwestycyjnych w zakresie pomocy społecznej będzie kontynuacja programu rozwoju sieci żłobków, którego celem jest uzyskanie dodatkowych miejsc dla dzieci poprzez budowę kolejnych placówek opiekuńczych. Żłobki będą budowane na terenie dzielnic: Praga Północ (ul. Stolarska/Szwedzka), Ursynów (ul. Kazury), Wesoła (os. Zielona), Wola (ul. Ciołka).

Środki finansowe zostaną także zaplanowane na kontynuację działań obejmujących modernizację domów pomocy społecznej. Zakłada się również wprowadzenie nowych programów:

- budowa domów pomocy społecznej dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz dla osób chorych psychicznie,
- tworzenie i modernizacja ośrodków wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnościami,
- tworzenie i modernizacja domów dziennego pobytu.

W ramach wydatków zaplanowanych na Zintegrowane Inwestycje Terytorialne będzie realizowany program poprawy jakości życia osób korzystających z usług opiekuńczych świadczonych przez samorząd poprzez budowę i wdrożenie systemu wsparcia opartego na narzędziach technologii informacyjno-komunikacyjnych. Kolejnym programem dedykowanym osobom niepełnosprawnym jest Wirtualny Warszawski Obszar Funkcjonalny mający m.in. na celu umożliwienie swobodnego poruszania się osobom z wadami wzroku poprzez stworzenie i wdrożenie systemu nawigacji.

5.2.7. Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego

Zadania zaplanowane w ramach sfery „Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego” są związane z realizacją celu operacyjnego 4.1 *Rozwijamy nasz twórczy potencjał* Strategii #Warszawa2030 w zakresie popularyzowania i pogłębiania uczestnictwa w kulturze. Modernizacja istniejących budynków oraz budowa nowych pozytywnie wpłynie na realizację celu operacyjnego 4.3 *Przyciągamy talenty i liderów*, gdzie wskazano konieczność zapewnienia wysokiej jakości infrastruktury, aby możliwe było przyciąganie krajowych i międzynarodowych imprez kulturalnych. W przypadku inwestycji dzielnicowych, przyczynią się one do realizacji celu operacyjnego 2.2 *Aktywnie spędzamy czas wolny blisko domu*. Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury kulturalnej w dzielnicach przyczyni się do aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców w pobliżu miejsca zamieszkania, w szczególności poprzez uczestnictwo w kulturze.

W 2019 roku będą prowadzone działania związane z modernizacją obiektów kultury w celu podniesienia jakości oferty (modernizacja Muzeum Powstania Warszawskiego, Teatr Ateneum).

W ramach programu „Rewitalizacja obszaru Pragi” będzie modernizowany budynek przy ul. Jagiellońskiej 28 oraz zabytkowe obiekty przy ul. Grochowskiej, gdzie zaplanowano budowę sali koncertowej na potrzeby Orkiestry Sinfonia Varsovia.

W 2019 roku i w latach następnych przewiduje się wydatki związane z budową Muzeum Sztuki Nowoczesnej i Teatru Rozmaiłości.

Działania inwestycyjne w sferze kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego prowadzone będą także w ramach wydatków zaplanowanych na zadania realizowane przez dzielnice m.st. Warszawy. Przykładowo, zaplanowano finansowanie modernizacji budynku na potrzeby Bemowskiego Centrum Kultury, budowy siedziby Wolskiego Centrum Kultury przy ul. Elekcyjnej oraz Domu Kultury w os. Stara Miłosna w Dzielnicy Wesoła.

5.2.8. *Rekreacja i sport*

Zadania zaplanowane w ramach sfery „Rekreacja, sport i turystyka” są związane z realizacją celu operacyjnego 2.2. Strategii *#Warszawa2030 Aktywnie spędzamy czas wolny blisko domu* w zakresie zwiększenia dostępności infrastruktury sportowo-rekreacyjnych.

W 2019 r. będzie kontynuowany program rozwoju ogólnomiejskich obiektów sportowych w celu ich unowocześnienia, a także podniesienia standardu technicznego i w efekcie stworzenia mieszkańcom Warszawy zróżnicowanej oferty usług sportowo-rekreacyjnych.

Zakłada się finansowanie prac modernizacyjnych w ośrodkach: Namysłowska, Szczęśliwice, Hutnik, Moczydło.

Zakres prowadzonych działań związanych z rozwojem infrastruktury sportowej będzie rozszerzany w ramach wydatków zarezerwowanych na program „Przyjazna przestrzeń rekreacyjna dla mieszkańców”.

5.2.9. *Zarządzanie strukturami samorządowymi*

W ramach tej sfery będzie realizowany program informatyzacji Urzędu, którego głównym celem jest dostosowanie posiadanych systemów informatycznych do współczesnych wymagań. W ramach tych działań zakłada się zakup nowego sprzętu, oprogramowania i technologii mobilnych, szersze wykorzystanie technologii teleinformatycznych w Urzędzie m.st. Warszawy.

Zakłada się także dalsze rozszerzanie dostępu do bezpłatnej sieci Wi-Fi tworzonej przez m.st. Warszawę.

Zaplanowane środki zostaną przeznaczone także na budowę sieci dla świadczenia usług publicznych on-line oraz realizację m.in. połączenia siecią lokalną instytucji gminnych i innych jednostek użyteczności publicznej, zapewnienie dostępu do szerokopasmowego internetu na obszarach szczególnie zagrożonych wykluczeniem cyfrowym i utworzenie publicznych punktów dostępu do internetu.

Wydatki zostaną także zaplanowane na działania związane z poprawą funkcjonowania Urzędu Miasta, w tym na sukcesywną przebudowę lub adaptację pomieszczeń na cele biurowe w budynkach zajmowanych przez Urząd m.st. Warszawy, budowę zintegrowanego systemu informatycznego do obsługi zasobu geodezyjnego i kartograficznego m.st. Warszawy.

6. ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE WYNIKU BUDŻETOWEGO I POZIOMU ZADŁUŻENIA MIASTA

W związku z potrzebą rozwoju Warszawy i przeznaczeniem znacząco wyższych na tle lat poprzednich środków na wydatki majątkowe jako skutek realizacji zadań inwestycyjnych przewidzianych do finansowania przy udziale środków z UE w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, zakłada się zamknięcie roku budżetowego ujemnym wynikiem.

Przewiduje się, że źródłem sfinansowania zakładanego deficytu będą środki własne oraz – w ograniczonym stopniu – środki zwrotne pochodzące z międzynarodowych instytucji finansowych.

Zakłada się, że stan zadłużenia Miasta na koniec 2019 r. ukształtuje się istotnie poniżej wewnętrznego pułapu zadłużenia określonego na 50% w stosunku do dochodów i nie przekroczy 30% w relacji do planowanych dochodów.

